

Kritēriji un principi pārbažu plānošanai

Kritēriji un principi nosaka, kā Valsts augu aizsardzības dienesta (turpmāk – dienests) kompetences jomās tiek plānotas pārbaudes par šajā dokumentā minētajiem dienesta 2024. gada uzraudzības plāna punktiem (pārbažu kodiem). Pārbažu veikšanas kritēriji un principi plāna punktiem, kas nav iekļauti šajā dokumentā, ir atrunāti speciālajās instrukcijās.

Satura rādītājs

Valsts pasargāta no kaitīgo organismu uzliesmojumiem, sekmēta augu un augu produktu konkurētspēja starptautiskajā tirgū	5
Pavairošanas materiāla fitosanitāro un kvalitātes prasību atbilstības pārbaudes pie profesionālā operatora.....	5
9.1.1. Augļkoku un ogulāju pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes.....	5
9.1.2. Vīnogulāju pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes.....	6
9.1.3. Koksaino dekoratīvo kultūru stādaudzētavu pārbaudes	6
9.1.4. Puķu stādu/augu podos/dārzeņu stādu un sīpolaugu, gumu, sakneņu audzēšanas saimniecību pārbaudes, kam ir nepieciešamas augu passes	7
9.1.5. Meža kultūru stādaudzētavu pārbaudes.....	8
9.1.6. Priežu stādāmā materiāla paraugu ņemšana atzinumu sagatavošanai	8
9.1.7. Pārbaudes <i>Globodera rostochiensis</i> , <i>Globodera pallida</i> un <i>Synchytrium endobioticum</i> izplatības noteikšanai stādaudzētavās	8
9.1.8. Pārbaudes stādaudzētavās un citos uzņēmumos, kas drukā augu passes	9
9.1.10. Pārbaudes saimniecībās, kurās audzē tomātu, paprikas un pupiņu sēklas.....	9
9.1.11. Pārbaudes saimniecībās, kurās audzē gurķu sēklas.....	10
Kartupeļu pārbaudes sertifikācijas procesam	10
9.2.1. Pārbaudes <i>Globodera rostochiensis</i> , <i>Globodera pallida</i> izplatības noteikšanai kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās.....	10
9.2.2. Sēklas un pārtikas kartupeļu pārbaudes kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās.....	10
9.2.3. Pārbaudes kartupeļu sertifikācijai (veic sēklu kontroles jomas inspektors)	11
Īstenota augu un augu produktu importa, eksporta un tranzīta fitosanitārā uzraudzība	11
9.3.3. Pārbaudes pirms fitosanitāro sertifikātu vai pirmseksporta sertifikātu izsniegšanas	11
9.3.4. Pārbaudes pirms fitosanitāro sertifikātu vai pirmseksporta sertifikātu izsniegšanas (lēmuma pieņemšana bez fiziskas pārbaudes / dokumentu kontrole)	11
9.3.6. Pārbaudes uzņēmumu kūdras purvos, no kuriem tiek eksportēta kūdra.....	11
9.3.7. Importa materiāla pārbaudes/ pēcpārbaudes kravas saņemšanas vai audzēšanas vietās.....	11
9.3.8. Importa koksnes iepakojamā materiāla pārbaudes (pēc PVD paziņojumiem)	12
9.3.9. Pārbaudes vietās, kur no Ķīnas tiek saņemtas un izkrautas akmens kravas, un šo vietu apkārtnes apstādījumos	12
Nodrošināta tirdzniecība uz Eiropas Savienības aizsargājamajām zonām.....	13
9.4.1. Skujkoku un mulčas pārbaudes, lai nodrošinātu tirdzniecību uz Eiropas Savienības aizsargājamajām zonām Ziemeļīrijā, Īrijā, Grieķijā.....	13

Meža kaitīgo organismu uzraudzība un kontrole	13
9.5.1. Reģistrēto koksnes iepakojamā materiāla marķēšanas uzņēmumu uzraudzība.....	13
9.5.2. Pārbaudes koksnes iepakojamā materiāla ražošanas uzņēmumos pirms reģistrēšanas Profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā kā koksnes iepakojamā materiāla marķētāju.....	13
9.5.5. Pārbaudes priežu koksnes nematodes izplatības noteikšanai zāģmateriālos	13
Monitorings Savienības karantīnas organismu izplatības noteikšanai	14
9.6.1. Pārbaudes <i>Ralstonia solanacearum</i> izplatības noteikšanai saimniekaugos un virszemes ūdeņos	14
9.6.2. Pārbaudes kartupeļu tirdzniecības vietās (vairumtirdzniecības bāzēs un veikalos)	14
9.6.4. Pārbaudes <i>Erwinia amylovora</i> izplatības noteikšanai ceļmalās, savvaļā augošiem augiem, pamestos dārzeņos.....	14
9.6.5. <i>Erwinia amylovora</i> saimniekaugu pārbaudes šī organisma izplatības noteikšanai pēc personu sniegtās informācijas	14
9.6.6. <i>Erwinia amylovora</i> pārbaudes krūmcidoniju komercdārzeņos/ražojošajos dārzeņos.....	15
9.6.8. Apsekojumi kukurūzas laukos.....	15
9.6.9. Apsekojumi sojas laukos	15
9.6.10. Pārbaudes siltumnīcās, kuras audzē dārzeņu stādus, viengadīgās un daudzgadīgās puķes.....	16
Genofondu fitosanitārā stāvokļa uzraudzība	16
9.7.1. <i>Erwinia amylovora</i> saimniekaugu genofonda fitosanitārā stāvokļa uzraudzība	16
Fitosanitāro pasākumu ievērošanas uzraudzība Savienības karantīnas organismu atklāšanas gadījumos (perēkļos).....	16
9.8.1. Pārbaudes (lauka) saimniecībās, kur iepriekšējos gados konstatēta <i>Globodera rostochiensis</i> , līdz fitosanitāro pasākumu atcelšanai.....	16
9.8.2. Pārbaudes (lauka) saimniecībās, kur iepriekšējos gados konstatēta <i>Globodera pallida</i> , līdz fitosanitāro pasākumu atcelšanai.....	18
9.8.4. Pārbaudes saimniecībās, kur 2020. gada kartupeļu ražā un iepriekš konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve	18
9.8.5. Pārbaudes saimniecībās, kur 2021. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve	18
9.8.6. Pārbaudes saimniecībās, kur 2023. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve	18
9.8.8. Atpakaļ izsekojamības veikšana saistībā ar 2023. gada ražā konstatēto kartupeļu gaišo gredzenpuvi	18
9.8.9. Pārbaudes saimniecībās, kur 2024. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve	18
9.8.10. Atpakaļ izsekojamības veikšana saistībā ar 2024. gada ražā konstatēto kartupeļu gaišo gredzenpuvi	19
9.8.11. Pārbaudes <i>Erwinia amylovora</i> perēkļos.....	19
9.8.12. Pārbaudes buferzonā 3 km rādiusā ap <i>Erwinia amylovora</i> perēkļiem	19
9.8.13. Pagaidu fitosanitāro pasākumu atcelšana	23
9.8.14. Bišu stropu pārvietošanas pārbaudes buferzonā 3 km rādiusā ap <i>Erwinia amylovora</i> perēkļiem.....	23
Augu karantīnas jomas normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība.....	24
9.9.1. Augu karantīnas jomas normatīvo aktu (t. sk. augu pasu lietošana bakteriālās iedegas saimniekaugiem) ievērošanas pārbaudes tirgos, gadatirgos u. tml.	24

9.9.2. Augu vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanas un augu karantīnas jomas normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes vairumtirdzniecības bāzēs, dārzkopības centros, veikalos	24
Sosnovska latvāņa izplatības noteikšana un ierobežošanas pasākumu uzraudzība un kontrole.....	25
9.10.1. Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu uzraudzība un kontrole (operatīvās pārbaudes)	25
9.10.2. Sosnovska latvāņa platību uzmērīšana	25
9.10.3. Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu uzraudzība un kontrole (atlasītie dati)	25
Lapu koku apsekojumi	25
9.12.2. Bērzu apsekojumi mežos.....	25
9.12.3. Apšu apsekojumi mežos	26
9.12.4. Ošu apsekojumi mežos.....	26
9.12.5. Alkšņu apsekojumi mežos	27
9.12.6. Apsekojumi parkos, dendrārijos, botāniskajos dārzos u.c.	27
9.12.7. Apsekojumi piemājas dārzos	29
9.12.8. Apsekojumi lavandu laukos.....	29
Apsekojumi ražojošos dārzos.....	30
9.13.1. Ābeļu apsekojumi komercdārzos/ražojošajos dārzos	30
9.13.2. Bumbieru apsekojumi komercdārzos /ražojošajos dārzos.....	30
9.13.3. Plūmju apsekojumi ražojošajos dārzos.....	30
9.13.4. Vīnogulāju apsekojumi ražojošajos stādījumos	31
9.13.5. Dzērveņu un krūmmeleņu apsekojumi ražojošajos stādījumos.....	31
Skujkoku apsekojumi	31
9.14.1. Priežu apsekojumi mežaudzēs.....	31
9.14.2. Priežu apsekojumi riska zonās	32
9.14.3. Priežu apsekojumi cīsmās	32
9.14.4. Priežu sēklu pārbaude.....	32
Dārzeņu apsekojumi.....	33
9.15.1. Tomātu apsekojumi ražojošos stādījumos	33
Apsekojumi kartupeļiem	33
9.16.1. Pārbaudes <i>Globodera rostochiensis</i> un <i>Globodera pallida</i> izplatības noteikšanai pārtikas kartupeļu saimniecībās	33
9.16.2. Pārtikas kartupeļu pārbaudes.....	33
9.16.3. Pārtikas kartupeļu pārbaudes neregistrētajās saimniecībās	33
Nodrošināta sēklu un augu šķirņu aprites uzraudzība un kontrole	35
Nodrošināta uz klientu orientēta pakalpojumu sniegšana sēklu aprites jomā, ievērojot normatīvo aktu prasības.....	35
8.1.6. Sēklu aprites uzraudzība (operatīvās pārbaudes)	35
8.1.7. Nelielo ES sēklu saiņojumu saiņotāju un lopbarības augu maisījumu sagatavotāju darbības uzraudzība	36

Bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, tai skaitā ģenētiski modificēto organismu nenonākšana apkārtējā vidē (ĢMO uzraudzība).....	39
8.3.1. ĢMO uzraudzības nodrošināšana.....	39
Ēnu ekonomikas apkarošana.....	41

Valsts pasargāta no kaitīgo organismu uzliesmojumiem, sekmēta augu un augu produktu konkurētspēja starptautiskajā tirgū

Uzraudzības plānā iekļauti organismi, ņemot vērā fitosanitāro risku un šādus nosacījumus:

1. Prioritārie karantīnas organismi – apsekojumus (pārbaudes) veic katru gadu, pamatojoties uz (ES) 2016/2031 “Augu veselības regula” 24. panta 1. punktā noteikto. Apsekojumus veic tiem organismiem, kuri saimniekaugu izplatības un klimatisko apstākļu dēļ var ieviesties Latvijas teritorijā;
2. Savienības karantīnas organismi – pamatojoties uz (ES) 2016/2031 “Augu veselības regula” 22. pantā noteikto prasību, ka visiem Savienības karantīnas organismiem jānosaka to statuss un ģeogrāfiskā izplatība septiņu gadu laikā. Apsekojumus veic tiem organismiem, kuri saimniekaugu izplatības un klimatisko apstākļu dēļ var ieviesties Latvijas teritorijā;
3. Eiropas Komisijas lēmumos un regulās noteikto par konkrētu kaitīgo organismu apsekojumiem;
4. Iepriekšējos gados konstatētiem karantīnas organismiem (līdz noteikto fitosanitāro pasākumu atcelšanai) un noteikto fitosanitāro pasākumu izpildes nepieciešamību;
5. Pārbaudes aizsargājamās zonas uzturēšanai – pamatojoties uz (ES) 2016/2031 “Augu veselības regula” 34. panta 1. punktu;
6. Reglamentētie nekarantīnas organismi (turpmāk – RNKO) – pārbauda stādāmo materiālu saskaņā ar (ES) 2016/2031 “Augu veselības regula” 37. panta 1. punktu, ņemot vērā 2022. un 2023. gadā laboratorijā konstatētos RNKO, saimniekaugu stādāmā materiāla audzēšanu, esošās testēšanas metodes laboratorijā;
7. Organismi koksnes iepakojamā materiālā, kas tiek marķēts ar ISPM15 marķējumu, lai izvērtētu termiskā apstrādes procesa atbilstību ISPM15 noteiktajām prasībām;
8. Organismi, kam trešajās valstīs ir karantīnas organisma statuss, lai varētu nodrošināt augu un augu produktu eksportu uz šīm valstīm.

Neievērojot plānošanas reģionu teritorijas, Vidzemes reģionālās nodaļas pārraudzībā ir uzraudzības objekti, kas atrodas **Limbažu novadā**. Izņēmums ir Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu monitorings, uzraudzība un kontrole, kas tiek veikta saskaņā ar plānošanas reģionu teritorijām.

Pavairošanas materiāla fitosanitāro un kvalitātes prasību atbilstības pārbaudes pie profesionālā operatora

9.1.1. Augļkoku un ogulāju pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Stādaudzētavā esošos augu karantīnas organismu saimniekaugus vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami augu karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Stādus un to mātesaugus pārbauda uz RNKO. Paraugus uz RNKO ņem tikai ar simptomiem, ja uzraudzības plānā nav noteikts citādāk. Paraugus ar RNKO simptomiem no stādiem un mātesaugiem ņem arī tajos gadījumos, ja augu pasi nevajadzēs.

Pārbaudi stādaudzētavās tām augu sugām, kam būs nepieciešamas augu pases un kam nepieciešamas divas pārbaudes – veģetācijas periodā un pirms izplatīšanas, veic, izmantojot mobilo lietotni “AKD stādaudzētavu pārbaude” (attiecīgi izvēlas pārbaudes veidu - veģetācijas periodā vai pirms izplatīšanas).

Pārbauda potzaru un potcelmu izcelsmes dokumentāciju, ja izejmateriāls ir iepirkts bez augu pasēm, izaudzētajiem stādiem nevar izsniegt augu pases.

Ja būs nepieciešamas augu pases augu sugām, kas NAV minētas Ministru kabineta 07.02.2017. noteikumu Nr. 76 “Augļu koku un ogulāju pavairošanas materiāla atbilstības kritēriju un aprites noteikumi” 1. pielikumā, tostarp smiltsērķšķiem, aronijām, sausseržiem u.c., veic pārbaudi veģetācijas periodā un šīs pārbaudes laikā pieņem lēmumu atļaut lietot augu pases.

Ja pārbaudē pirms izplatīšanas ir nepieciešams ņemt paraugus, tad pārbaudes akta sagatavošanai mobilo lietotni **neizmanto**, bet izmanto vispārējā pārbaudes akta veidlapu.

Ja bakteriālās iedegas saimniekaugiem augu pases nebūs nepieciešamas (ir augi ar iepriekšējos gados izsniegtām augu pasēm), pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā fitosanitārā stāvokļa novērtēšanai.

Veicot pārbaudes fitosanitārā stāvokļa novērtēšanai, **neizmanto** mobilo lietotni, bet izmanto vispārējā pārbaudes akta veidlapu, kurā norāda pārbaudes akta numuru, kas ir atšķirīgs no mobilajā lietotnē norādītā. Vai arī šo pārbaudes daļu noformē un pievieno kā pielikumu pārbaudes aktam mobilajā aplikācijā.

9.1.2. Vīnogulāju pavairošanas materiāla stādaudzētavu pārbaudes

Pārbaudi veic, izmantojot mobilo lietotni “AKD stādaudzētavu pārbaude”, ja augu pases būs nepieciešamas un paredzēts veikt divas pārbaudes - veģetācijas periodā un pirms izplatīšanas.

Ja augu pases nebūs nepieciešamas, pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai, neizmantojot mobilo lietotni, bet vispārējā pārbaudes akta veidlapu.

9.1.3. Koksnaino dekoratīvo kultūru stādaudzētavu pārbaudes

Stādaudzētavā esošos augu karantīnas organismu saimniekaugus vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami augu karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Stādus un to mātesaugus pārbauda arī uz RNKO. Paraugus uz RNKO ņem tikai ar simptomiem, ja uzraudzības plānā nav noteikts citādāk. Paraugus ar RNKO simptomiem no stādiem un mātesaugiem ņem arī tajos gadījumos, ja augu pasi nevajadzēs.

Pārbauda potzaru un potcelmu izcelsmes dokumentāciju, ja izejmateriāls ir iepirkts bez augu pasēm, izaudzētajiem stādiem nevar izsniegt augu pases.

Pārbaudi veic, izmantojot mobilo lietotni “AKD stādaudzētavu pārbaude” (attiecīgi izvēlas pārbaudes veidu - veģetācijas periodā vai pirms izplatīšanas).

Ja būs nepieciešamas augu pases augu sugām, kas NAV minētas Ministru kabineta 20.01.2009. noteikumu Nr. 54 “Dekoratīvo augu pavairojamā materiāla atbilstības kritēriji un aprites kārtība” 1. pielikumā, veic pārbaudi veģetācijas periodā un šīs pārbaudes laikā pieņem lēmumu lietot augu pases.

Rozes, neatkarīgi, vai tiek audzētas siltumnīcā vai ārā, tiek norādītas šajā plāna punktā. Lai pieņemtu lēmumu atļaut lietot augu pases rozēm, veic vienu pārbaudi. Lai par veģetatīvi pavairotiem stādiem, izņemot bakteriālās iedegas saimniekaugus, (piemēram rožu stādiem), kas tiek audzētas siltumnīcā, agri pavasarī pieņemtu lēmumu par atļauju lietot augu pases, jāveic mātesaugu pārbaude iepriekšējā veģetācijas periodā.

Ja bakteriālās iedegas saimniekaugiem augu pases nebūs nepieciešamas (ir augi ar iepriekšējos gados izsniegtām augu pasēm), pārbaudi veic vienu reizi veģetācijas periodā fitosanitārā stāvokļa novērtēšanai. Šo pārbaudi veic no jūnija līdz augusta vidum.

Veicot pārbaudes fitosanitārā stāvokļa novērtēšanai, **neizmanto** mobilo lietotni, bet izmanto vispārējā pārbaudes akta veidlapu, kurā norāda pārbaudes akta numuru, kas ir atšķirīgs no mobilajā lietotnē norādītā. Vai arī šo pārbaudes daļu noformē un pievieno kā pielikumu pārbaudes aktam mobilajā aplikācijā.

9.1.4. Puķu stādu/augu podos/dārzeņu stādu un sīpolaugu, gumu, sakneņu audzēšanas saimniecību pārbaudes, kam ir nepieciešamas augu pases

Veicot puķu stādaudzētavu pārbaudes, mobilo lietotni “AKD stādaudzētavu pārbaude” **neizmanto**.

Audzētavā esošos augu karantīnas organismu saimniekaugus vizuāli pārbauda uz visiem augu karantīnas organismiem. Ja ir redzami augu karantīnas organismu simptomi, paraugus ņem obligāti.

Augus un to mātesaugus pārbauda uz RNKO. Paraugus uz RNKO ņem tikai ar simptomiem, ja uzraudzības plānā nav noteikts citādāk. Paraugus ar RNKO pazīmēm no stādiem un mātesaugiem ņem arī tajos gadījumos, ja augu pasi nevajadzēs.

Lēmumu par atļauju lietot augu pasi jaunstādiem, kas tika iepirkti paaudzēšanai un tālākai izplatīšanai, pieņem birojā bez reģistrētā operatora piedalīšanās, izņemot to audzētavu pārbaudes, kuras iepriekš nebija pakļautas fitosanitārajai kontrolei. Audzētavu pārbaudes, kuras iepriekš nebija pakļautas fitosanitārajai kontrolei, pārbauda fiziski: apskata siltumnīcu un pārrunā atpakaļ izsekojamības sistēmu. Fizisko augu pārbaudi ielāno laikā, lai pārbaudītu *Xylella fastidiosa* saimniekaugu sugas. Šīs pārbaudes laikā veic dokumentācijas pārbaudi un pārbaudi veģetācijas periodā saskaņā ar dienesta 30.09.2022. instrukciju Nr.25 “Kārtība, kādā veic puķu stādu un augu podos, dārzeņu veģetatīvā pavairošanas materiāla atbilstības pārbaudi augu pasu saņemšanai un saimniecību, kuras audzē tomātu un paprikas sēklas, pārbaudi”.

Uzņēmumiem, kuri pašlaik **neplāno, ka būs nepieciešamas augu pases**, pieņem lēmumu par atļauju drukāt augu pases un veic augu fizisko pārbaudi tikai pēc uzņēmuma iesnieguma saņemšanas par pārbaudes nepieciešamību. Šajā gadījumā nepieciešams pārbaudīt ar kādu dokumentāciju augi ir ienākuši, kā arī norādīt informāciju par iepirkto stādu dokumentācijas pārbaudi, un kopš kura laika netiek drukātas augu pases.

Uzņēmumiem, kuriem ir atļauja drukāt augu pases, bet **kas neplāno izplatīt augus profesionāliem audzētājiem**, 2024.gadā vispārējā fitosanitārā stāvokļa novērtēšanas pārbaudi var neveikt un arī augu pasu drukātāja pārbaudi var neveikt.

Ja būs nepieciešamas augu pases augu sugām, kas NAV minētas Ministru kabineta 20.01.2009. noteikumu Nr. 54 “Dekoratīvo augu pavairojamā materiāla atbilstības kritēriji un aprītes kārtība” 1. pielikumā, veic pārbaudi veģetācijas periodā un šīs pārbaudes laikā pieņem lēmumu lietot augu pases.

Veicot tomātu stādu audzēšanas saimniecību pārbaudes segtajās platībās, pārbaudes aktā norāda stādu daudzumu (norādot to izcelsmi), izmantoto sēklu (piemēram, pašu izaudzētas, profesionālās sēklas u.tml., norādot to izcelsmi un augu pasu esamību) un audzēšanas substrātu.

Ja sīpolpuķēm, puķu (dāliju, peoniju) gumiem būs nepieciešamas augu pases, tad augsni, kurā šie augi auguši, pirms stādījuma ierīkošanas, pārbauda uz nematodēm, pieņem lēmumu par atļauju lietot augu pasi pēc pārbaudes uzglabāšanas vietā.

Šajā plāna punktā ir iekļauti viengadīgo un ziemciešu stādi, ja tie audzēti ārā. Rozes, neatkarīgi, vai tiek audzētas siltumnīcā vai ārā, tiek norādītas 9.1.3. plāna punktā.

Uzmanību pievērš sekojošiem *Xylella fastidiosa* saimniekaugiem:

Asparagus acutifolius L., *Argyranthemum frutescens* (L.) Sch.Bip. *Artemisia* sp, *Calluna vulgaris* (L.) Hull., *Cistus* L., *Clematis cirrhosa* L., *C. vitalba* L., *Cytisus* Desf. , *Erica cinerea* L., *Gazania rigens* (L.) Gaertn., *Genista* L., *G. lucida* L., *Euphorbia chamaesyce* L., *E. terracina* L.,

Helianthus L., *Lavandula* L., *L. angustifolia*, *L. dentata*, *L. x intermedia*, *L. latifolia*, *L. stoechas*, *Pelargonium graveolens* L'Hér., *Perovskia abrotanoides* Kar., *Polygala grandiflora* Wight, *P. myrtifolia* L., *Salvia apiana*, *S. mellifera*, *S. officinalis*, *S. rosmarinus*, *Streptocarpus* Lindl., *Thymus vulgaris* L., *Vinca* L., *V. minor*.

9.1.5. Meža kultūru stādaudzētavu pārbaudes

Veicot meža kultūru stādaudzētavu pārbaudes, mobilo lietotni “AKD stādaudzētavu pārbaude” **neizmanto**.

Veic vienu pārbaudi fitosanitārā stāvokļa noteikšanai, kuras laikā pieņem lēmumu par atļauju lietot augu pases.

9.1.6. Priežu stādāmā materiāla paraugu ņemšana atzinumu sagatavošanai

Parastās priedes stādāmā materiāla pārbaudi veic saskaņā ar iekšējo normatīvo aktu pēc reģistrētās personas iesnieguma saņemšanas par atzinuma nepieciešamību. Paraugs parastai priedei jāpiesaka laboratorijai 3 dienas iepriekš.

Ja saņemts testēšanas pārskats, ka:

- skujbires izraisītājs *Lophodermium seditiosum* ir inficējis vairāk kā 30 % no parauga skuju masas;
- skuju koku dzinumu vēža izraisītājs *Gremmeniella abietina* ir inficējis vairāk kā 15 % no parauga kociņu skaita,

inspektors trīs dienu laikā nosūta Augu karantīnas departamentam (turpmāk – AKD) Paziņojumu par testēšanas rezultātiem.

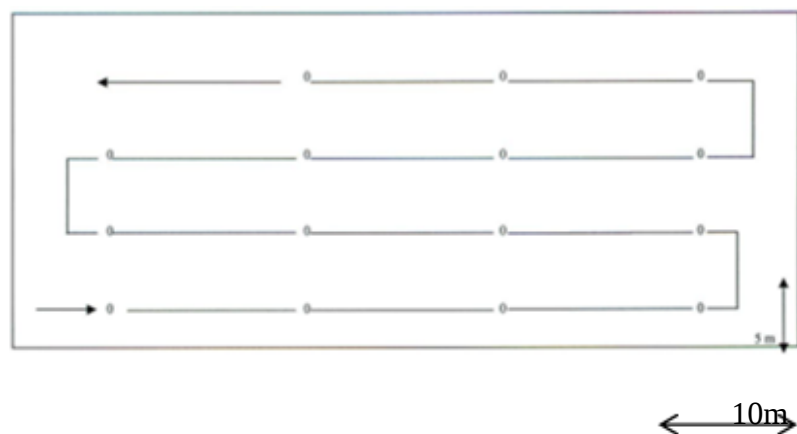
9.1.7. Pārbaudes *Globodera rostochiensis*, *Globodera pallida* un *Synchytrium endobioticum* izplatības noteikšanai stādaudzētavās

Pārbaudi veic un paraugus uz *Globodera rostochiensis*, *Globodera pallida* un *Synchytrium endobioticum* ņem stādaudzētavās no platībām, kurās plānots audzēt pirmo reizi stādāmo materiālu un arī stādaudzētavās, kuras stādīšanai paredzēto materiālu plāno eksportēt uz trešajām valstīm, un paraugus uz *Globodera rostochiensis* un *Globodera pallida* laukos, kuros audzē kultūras, kas noteiktas kā saimniekaugi saskaņā ar Komisijas Īstenošanas 2022. gada 11. jūlija regulu (ES) 2022/1192, ar ko nosaka pasākumus *Globodera pallida* (Stone) Behrens un *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens izskaušanai un izplatības novēršanai.

Augsnes paraugu *Synchytrium endobioticum* noteikšanai ņem atsevišķi. To ņem:

1. No katras platības vienības līdz 0,33 ha – ņem vienu analizējamo augsnē paraugu, kura lielums ir vismaz 500 g.

2. Katru pārbaudāmo 0,33 ha sadala vienādās taisnstūrveida daļās, kur katras daļas platums nav mazāks par 5 m un garums nav lielāks par 10 m, ņemot no katras šādas taisnstūrveida daļas vienu noņēmumu 20 cm dziļi.

1. attēls. Augsnes paraugu ņemšanas shēma *Synchytrium endobioticum* noteikšanai

3. Ja lauks ir mazāks par 0,33 ha, ņem vienu augsnes paraugu, kurš tiek ņemts tāpat, kā ir noteikts 1. un 2. punktā. Augsnes noņēmumu skaits tiek proporcionāli samazināts lauka lielumam, taču parauga lielums nedrīkst būt mazāks par 500 g.

9.1.8. Pārbaudes stādaudzētavās un citos uzņēmumos, kas drukā augu pases

2024. gadā katrā reģionā tiek pārbaudītas vismaz 80 % no visām personām kas saņēmušas atļauju pašiem drukāt augu pases.

Ja augu pasu drukātāja pārbaude ir apvienota ar citu pārbaudi stādaudzētavā/kokaudzētavā, aizpildītu augu pasu drukātāju pārbaudes veidlapu pievieno pārbaudes aktam par stādaudzētavā/kokaudzētavā veikto pārbaudi kā pielikumu – vai nu vispārējā pārbaudes akta veidlapai (piemēram, ja veic pārbaudes sugām, kas nav minētas noteikumos) vai pievieno kā pielikumu mobilajā lietotnē. Ja pievieno kā pielikumu aktam mobilajā lietotnē, tad Kultūraugu Uzraudzības Valsts Informācijas Sistēmā (turpmāk – KUVIS) norāda atzīmi par veikto drukātāju pārbaudi 9-kods, augu pasu drukātāju pārbaude.

9.1.10. Pārbaudes saimniecībās, kurās audzē tomātu, paprikas un pupiņu sēklas

Pārbaudes veic kolekcionāriem un sēklaudzētājiem, kas audzē tomātu, paprikas un pupiņu sēklas.

1. Ja būs nepieciešamas augu pases sēklām, veic no divām līdz trim pārbaudēm.

1. tabula

Tomāti, paprika (sēklas)	Pupiņas
Pirmo pārbaudi veic ne ātrāk kā 6. nedēļā pēc sēklu iesēšanas, pārbauda, vai nav augu karantīnas organismu un RNKO simptomi. Ja ir redzami karantīnas un RNKO organismu simptomi, obligāti ņem paraugus.	Pārbaudi veģetācijas periodā veic no 1. jūnija līdz 31. augustam.
Otrās pārbaudes laikā pārbauda, vai augiem nav novēroti karantīnas organismu un RNKO simptomi, to norādot pārbaudes aktā.	
Sēklu paraugu ņem atsevišķā pārbaudē – sēklu paraugus nosūta uz laboratoriju.	Sēklu paraugu ņem atsevišķā pārbaudē. Sēklu paraugu izskata uz vietas, atbilstošos vizuālai apskatei apstākļos.

Sēklu paraugu ņem no sagatavotām sēklu partijām. Var ņemt vienu paraugu no vienas sugas vairākām šķirnēm, tad tām ir jābūt identificējamām un norādītām pārbaudes aktā. Tas var būt audzēto šķirņu reprezentatīvais paraugs vai noteikto šķirņu paraugs.	
Ja saimniecībā iepriekšējā gadā ir veikta vizuālā pārbaude, bet sēklu paraugs netika ņemts, reprezentatīvajam paraugam var ņemt sēklas, iegūtas no šajā un iepriekšējā gadā veģetācijas periodā pārbaudītiem augiem.	
Ja audzētājs vēlas augu pasi pievienot sēklām, kuras tika iegūtas iepriekšējos gados, kad netika veiktas pārbaudes veģetācijas periodā uz atbilstošiem augu karantīnas organismiem un RNKO, tad par šīm sēklām nevar pieņemt lēmumu atļaut lietot augu pasi.	
Lēmumu par atļauju lietot augu pases tomātu un paprikas sēklām pieņem tikai pēc testēšanas rezultātu saņemšanas.	Lēmumu par atļauju lietot augu pases pupiņu sēklām pieņem, ja, veicot reprezentatīvā parauga vizuālo apskati, nav konstatētas kaitēkļa <i>Acanthoscelides obtectus</i> (Say) pazīmes. Ja kādai šķirnei ir konstatēts kaitēklis, par šo šķirni nepieņem lēmumu atļaut lietot augu pasi. Paraugu ar kaitēkli nosūta uz laboratoriju un rīkojas saskaņā ar Augu karantīnas departamenta izstrādātajām vadlīnijām par rīcību noteiktā RNKO konstatēšanas gadījumā.

2. Ja augu pases nav nepieciešamas, pārbauda 60% tomātu un paprikas kolekcionāru, veicot vizuālo pārbaudi veģetācijas laikā, ņem paraugu saskaņā ar uzraudzības plānu. Sēklu paraugu ņem vienai trešdaļai no 2024.gadā pārbaudīto kolekcionāru skaita. Sēklu paraugu ņem no sagatavotām sēklu partijām. Var ņemt vienu paraugu no vienas sugas vairākām šķirnēm, tad tām ir jābūt identificējamām un norādītām pārbaudes aktā. Tas var būt audzēto šķirņu reprezentatīvais paraugs vai noteikto šķirņu paraugs. Pārbauda, ar kādiem dokumentiem ir saņemtas sēklas no citām valstīm (Eiropas Savienības un trešajām). Pārbaudes aktā norāda informāciju par audzēšanas platību, audzējamo šķirņu un augu daudzumu.

9.1.11. Pārbaudes saimniecībās, kurās audzē gurķu sēklas

Pārbaudes veic veģetācijas laikā, lai pārbaudītu, vai audzēšanas vietā augiem nav novēroti kaitīgo organismu izraisīto slimību simptomi. Ja stādiem ir redzami karantīnas organismu simptomi, obligāti ņem paraugus. Plānoto paraugu skaitu *Fusarium oxysporum* f.sp. *cucumerinum* noteikšanai ņem paredzētajās pārbaudēs pa daļām.

Kartupeļu pārbaudes sertifikācijas procesam

9.2.1. Pārbaudes *Globodera rostochiensis*, *Globodera pallida* izplatības noteikšanai kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās

Pārbaudi veic un augsnes paraugus ņem kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās, kuras 2024. gadā un 2025. gadā plāno audzēt sertificētu kartupeļu sēklas materiālu, no laukiem, kuros 2024. gadā un 2025. gadā plānots audzēt kartupeļus (gan sēklas, gan arī pārtikas, pārstrādes un lopbarības). Augsnes paraugus nedrīkst ņemt no slapjas augsnes, nokrišņu laikā vai tūlīt pēc tam.

9.2.2. Sēklas un pārtikas kartupeļu pārbaudes kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās

Veic pārbaudes visās kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās, kuras plāno sertificēt kartupeļu 2024. gada ražas sēklas materiālu.

Visās saimniecībās pārbauda arī prasību par sertificēta sēklas materiāla izmantošanu pārtikas un pārstrādes kartupeļiem.

9.2.3. Pārbaudes kartupeļu sertifikācijai (veic sēklu kontroles jomas inspektors)

Paraugus ņem no mātesaugiem pirmsbāzes (PBTC; PB1; PB2; PB3; PB4) un bāzes (S; SE; E) sēklas kartupeļiem. Paraugus ņem no lauka.

Īstenota augu un augu produktu importa, eksporta un tranzīta fitosanitārā uzraudzība

9.3.3. Pārbaudes pirms fitosanitāro sertifikātu vai pirmseksporta sertifikātu izsniegšanas

Paraugus ņem, lai noteiktu fitosanitārās produkcijas atbilstību importētājās valsts fitosanitārajām prasībām, analizēšanai uz vietas vai nosūtīšanai uz laboratoriju.

Pārbaudi veic, pamatojoties uz eksportētāja iesniegto “Iesniegums fitosanitārās kontroles veikšanai”. Ja ir dažādi kūdras ieguves veidi (frēzkūdra, gabalkūdra) vai kūdras veidi (gaišā kūdra, tumšā kūdra), tad no katra veida ņem paraugus. Ja fitosanitāro sertifikātu izdod vienā reģionā, bet uzņēmums atrodas kādā citā reģionā, pārbaudes veic un paraugus ņem tajā reģionā, kur atrodas uzņēmums.

Ja kūdra tiek eksportēta uz valstīm, kurām ir stingrākas fitosanitārās prasības, nekā iepriekš ir pārbaudīts (kūdrai jābūt brīvai arī no citiem konkrētiem karantīnas organismiem), ņem papildu paraugu.

Ja pārbaudes aktu sastāda elektroniski, izvērtētajai un klienta iesniegtajai būtiskajai dokumentācijai (piemēram, pavadzīmes, izcelsmes FS, pilnvaras, importa atļaujas u.c.), kā arī pārbaudes laikā veiktajai fotofiksācijai, jābūt pievienotai šķirklī “Faili”.

9.3.4. Pārbaudes pirms fitosanitāro sertifikātu vai pirmseksporta sertifikātu izsniegšanas (lēmuma pieņemšana bez fiziskas pārbaudes / dokumentu kontrole)

Noformē pārbaudes aktu, izvērtējot iesniegtos dokumentus, un pieņem lēmumu par fitosanitāro sertifikātu izsniegšanu/neizsniegšanu. Ja pārbaudes aktu sastāda elektroniski, izvērtētajai un klienta iesniegtajai būtiskajai dokumentācijai (piemēram, pavadzīmes, izcelsmes FS, pilnvaras, importa atļaujas u.c.) jābūt pievienotai šķirklī “Faili”.

9.3.6. Pārbaudes uzņēmumu kūdras purvos, no kuriem tiek eksportēta kūdra

Veic saskaņā ar dienesta 30.07.2013. iekšējos noteikumos Nr. 1.1-3/22 “Fitosanitārās kontroles veikšana augiem un augu produktiem pirms to izvešanas (eksporta) un atpakaļizvešanas (reeksporta)” noteikto.

9.3.7. Importa materiāla pārbaudes/ pēcpārbaudes kravas saņemšanas vai audzēšanas vietās

Pārbaudes veic pēc saņemtajiem fitosanitārajiem sertifikātiem, izvērtējot fitosanitāro risku.

Saimniecībās (stādaudzētavās), kas ieved spraudņus no trešajām valstīm, veic pēcpārbaudi audzēšanas vietā saskaņā ar ievestā materiāla fitosanitāro sertifikātu atkarībā no audzētās augu sugas 1–3 mēnešu laikā pēc ieviešanas.

Uzņēmumu teritorijās, kas ieved ošu koksni no Ukrainas, izvieto feromonu slazdus *Agilus planipennis* noteikšanai. Katrā uzņēmuma teritorijā izvieto divus feromonu slazdus, ne tālāk par 100 m vienu no otra.

Agilus planipennis slazdus izliek jūnija sākumā. Slazdu iekar uzņēmuma teritorijā pēc iespējas augstāk un tuvāk koksnes krāvuma vietai. Svarīgi slazdu iekārt atklātā, saulainā vietā. Slazdam sānā piestiprina neatplēstu atraktanta paciņu un feromonu pulķīti. Paraugu noņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu noņem.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbažu skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

2. tabula

N.p.k.	Uzņēmums	Kontaktinformācija	Iespējamās <i>Agrilus</i> feromonu slazdu izlikšanas vietas (2 gab. uz vietu)
1.	SIA Hansa Timber Trade	+371 29425137; hansatt@inbox.lv	1) "Vilkāres", Codes pagasts, Bauskas novads, LV-3901 2) Rīgas iela 22, Vecumnieki, Vecumnieku pagasts, Vecumnieku novads, LV-3933
2.	SIA Pēterkoks	+371 63026718; skandipallets@gmail.com Mārtiņš Bumbieris martins@peterkoks.eu	Celtnieku iela 1A, Olaine, Olaines pilsēta, Olaines novads, LV-2114
3.	SIA WOOD STYLE	woodstyle@inbox.lv	Pakalniešu iela 18, Rīga, LV-1006 vai Salamandras iela 1 Vidzemes priekšpilsēta, Rīga, LV-1024
4.	SIA OŠUKALNS	+371 65237711 info@osukalns.lv	"Eķengrāve", Viesītes pag., Viesītes nov., LV-5237
6.	SIA GM Ozols	+371 26404497 gmozols11@gmail.com	"Lielrūķi", Salaspils pagasts, Salaspils novads
7.	SIA LAMELA	+371 27876743 noliktava@lamela.lv	"Īves", Rītausmas, Īslīces pag., Bauskas novads, LV-3901

9.3.8. Importa koksnes iepakojamā materiāla pārbaudes (pēc PVD paziņojumiem)

Pārbaudot koksnes iepakojamā materiāla iznīcināšanu, izmanto mobilo lietotni "AKD pārbaude pēc paziņojumiem". Fiziskās un dokumentācijas pārbaudes uzņēmumos veic, izvērtējot fitosanitāro risku.

Ja plānojot veikt vai veicot pārbaudi, inspektors saskaras ar nestandarta situāciju uzņēmumā, pārbaudes aktam izmanto vispārējā pārbaudes akta veidlapu.

9.3.9. Pārbaudes vietās, kur no Ķīnas tiek saņemtas un izkrautas akmens kravas, un šo vietu apkārtnes apstādījumos

Slazdus *Anoplophora chinensis* un *Anoplophora glabripennis* noteikšanai izliek jūnija sākumā. Tos iekar atklātā vietā 2–3 m augstumā. Slazdam sārā piestiprina piecas no šīm paciņām.

Slazdu izlikšanas reizē veic teritorijas apskati – pārbaudot gan uzņēmuma teritorijā augošos kokus (saimniekaugus), gan blakus teritorijā augošos, kas piekļaujas uzņēmuma teritorijai (ja ir un cik daudz iespējams). Ievadot informāciju KUVIS, laukā "Piezīmes" norāda pārbaudītās saimniekaugu sugas.

Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu noņem. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu (sabirušos kukaiņus) citā traukā.

Slazdu izlikšanas vietas:

3. tabula

N.p.k.	Reģions	Uzņēmums
1.	Zemgale	SIA "EVERGREEN"
2.	Vidzeme	SIA "STONE FACTORY"
3.	Rīga	SIA "Granīts" SIA "RIN Cargo" SIA "Pilsakmens"

Ievadot KUVIS pieteikumu slazda paraugu laboratoriskajai testēšanai, pieteikumā norāda abas *Anoplophora* spp. sugas – *Anoplophora chinensis* un *Anoplophora glabripennis*.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaucēju skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

Nodrošināta tirdzniecība uz Eiropas Savienības aizsargājamajām zonām

9.4.1. Skujkoku un mulčas pārbaudes, lai nodrošinātu tirdzniecību uz Eiropas Savienības aizsargājamajām zonām Ziemeļīrijā, Īrijā, Grieķijā

Skujkoku pārbaudi veic izvēles kārtībā, pēc iespējas pārbaudot dažādu nosūtītāju sagatavoto skujkoku koksni, ņemot vērā nosūtāmo apjomu. Pārbauda prasību, ka skujkoku zāģmateriāli ir bez mizas. Šeit ietilpst arī pārbaudes skujkoku mizai/mulcai, ja tiek plānots tās nosūtīt uz aizsargājamām zonām.

Skujkoku šķeldas, malkas, skaliņu, mulčas un citu skujkoku materiālu pārbaudi augu pasašņemšanai veic pēc pieprasījuma. Mulcai (smalkajai 0–6 mm frakcijai) ņem paraugus uz organismiem, kas noteikti dienesta 30.07.2013. iekšējo noteikumu Nr. 1.1-3/22 “Fitosanitārās kontroles veikšana augiem un augu produktiem pirms to izvešanas (eksporta) un atpakaļizvešanas (reeksporta)” 9. pielikumā.

Ja uzņēmumam pašam ir piešķirta atļauja drukāt augu pasašņemšanai, tad pārbauda arī to, kā uzņēmums norāda informāciju augu pasu uzskaites žurnālā.

Pārbaudes veic konkrētam apjomam un pieņem lēmumu par atļauju lietot augu pasi.

Meža kaitīgo organismu uzraudzība un kontrole

9.5.1. Reģistrēto koksnes iepakojamā materiāla marķēšanas uzņēmumu uzraudzība

Pārbaudi veic, izmantojot mobilo lietotni “AKD koksnes pārbaude”.

Ņem paraugus *Bursaphelenchus xylophilus* noteikšanai (visos uzņēmumos, arī tajos, kur veic koksnes iepakojamā materiāla ražošanu no apstrādātas koksnes) pēc termiskās apstrādes. Paraugu ņem tikai no skujkoku koksnes (vismaz vienu reizi gadā). Ņemot paraugu, priekšroku dod marķētam materiālam. Reģistrēto operatoru uzraudzību, pēc iespējas, veic cits inspektors nekā 2023. gadā (notiek inspektoru rotācija).

9.5.2. Pārbaudes koksnes iepakojamā materiāla ražošanas uzņēmumos pirms reģistrēšanas Profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā kā koksnes iepakojamā materiāla marķētāju

Pārbaudes veic uzņēmumos, lai pārliecinātos par iesniegtās informācijas atbilstību faktiskajai situācijai. Pārbaudi veic trīs darba dienu laikā no dokumentu saņemšanas no AKD.

9.5.5. Pārbaudes priežu koksnes nematodes izplatības noteikšanai zāģmateriālos

Pārbaudes veic saskaņā ar dienesta 30.07.2018. instrukcijā Nr. 20 “Kārtība, kādā tiek veikta skuju koku un kokmateriālu pārbaude un paraugu ņemšana priežu koksnes nematodes *Bursaphelenchus xylophilus* klātbūtnes noteikšanai” noteikto.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Monitorings Savienības karantīnas organismu izplatības noteikšanai

9.6.1. Pārbaudes *Ralstonia solanacearum* izplatības noteikšanai saimniekaugos un virszemes ūdeņos

Ūdens un bebrukārklīņa *Solanum dulcamarum* paraugus ņem vietās, kuru tuvumā ir kartupeļu lauki, kartupeļu noliktavas vai kartupeļu pārstrādes uzņēmumi.

Pārbaudes veic un melnās naktenes *Solanum nigrum* paraugus ņem no laukiem, kuros iepriekšējā gadā auguši vai šogad aug kartupeļi.

Uzmanību pievērš laukiem, kur iestādīts sēklas materiāls, kas ievests no citas ES dalībvalsts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.6.2. Pārbaudes kartupeļu tirdzniecības vietās (vairumtirdzniecības bāzēs un veikalos)

Pārbauda reģistrācijas numuru konkrētās valsts profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā pavadzīmē vai uz iepakojuma, to norādot pārbaudes aktā. Ja pārtikas kartupeļu pārbaudāmās partijas lielums ir mazs (līdz 500 kg), parauga lielums ir vismaz 30 bumbuļi. Ņem izmēra ziņā mazākos bumbuļus.

“RIMI”, “MAXIMA” un “LIDL” pārbaudes veic tikai centralizētajās noliktavās. Pārbaudes “RIMI”, “MAXIMA” un “LIDL” centralizētajās noliktavās un vairumtirdzniecības bāzēs vidēji veic vienu reizi mēnesī, pārbaudīto skaitu nedaudz palielina aktīvajos rudens un pavasara mēnešos, it sevišķi uzmanību pievēršot tirdzniecības akcijām. Veikalos “RIMI”, “LIDL” un “MAXIMA” pārbaudes neveic. Ja pārbaudē konstatē, ka ir Polijas izcelsmes kartupeļi, noskaidro, no kurienes šie kartupeļi iepirkti, to norādot pārbaudes aktā. Pārbauda vai Polijas izcelsmes kartupeļiem ir pievienota augu pase un vai tā ir atbilstoša.

Latvijas izcelsmes kartupeļiem pārbauda tikai dokumentus (vai audzētājs reģistrējies profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā, vai atbilstoši norādīts reģistrācijas numurs u.tml. informācija).

9.6.4. Pārbaudes *Erwinia amylovora* izplatības noteikšanai ceļmalās, savvaļā augošiem augiem, pamestos dārzos

Pārbaudes veic, aptverot visu reģionu, pēc iespējas dažādām saimniekaugu sugām, uzmanību pievēršot Igaunijas robežas, Lietuvas robežas un buferzonu tuvumam. Vairāk pievērš uzmanību savvaļā augošiem saimniekaugiem un vietām, kas līdz šim nav pārbaudītas. Izvēlas citas pārbaudīšanas vietas nekā 2022. gadā un 2023. gadā, tām jāatrodas ārpus buferzonu teritorijām.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāsatāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.6.5. *Erwinia amylovora* saimniekaugu pārbaudes šī organisma izplatības noteikšanai pēc personu sniegtās informācijas

Pārbaudi veic, ja ir saņemta informācija par saimniekaugu iespējamu inficēšanos ar bakteriālo iedegu. Pirms došanās pārbaudē noskaidro visu iespējamo informāciju – pazīmju aprakstu, fotoattēlus, iespējami inficēto augu atrašanās vietas adresi, shēmu vai koordinātas u.tml. Ja vieta ietilpst buferzonā – izmanto specializēto veidlapu un izvēlas atbilstošu kodu

KUVIS. Bakteriālās iedegas simptomu gadījumā ņņem paraugu, atliek **GPS koordinātas pie katra ņemtā parauga**.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.6.6. *Erwinia amylovora* pārbaudes krūmcidoniju komercdārzos/ražojošajos dārzos

Dārzus vizuāli pārbauda uz bakteriālās iedegas pazīmēm. Aizdomu (simptomu) gadījumā ņņem paraugus, atliek **GPS koordinātas pie katra ņemtā parauga**.

Pārbauda arī integrēti audzētos komercdārzus.

Pārbaudēm kārtējā sezonā pēc iespējas izvēlas citas vietas reģionā kā iepriekšējā gadā. Ja komercdārzs noteikts par *Erwinia amylovora* perēkli vai atrodas buferzonā, pārbaudes veic plāna punktu 9.8.11. un 9.8.12. ietvaros.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.6.8. Apsekojumi kukurūzas laukos

Pārbaudes veic arī prognožu jomas inspektori kukurūzas laukos uzraudzības plānā norādīto kaitīgo organismu noteikšanai.

Katrā reģionā tiek veiktas piecas pārbaudes, kur viena apsekojuma platība ir 4,5 ha.

Feromonu slazdus uzraudzības plānā norādīto organismu noteikšanai izvieto kukurūzas laukos, vietās kuras atrodas vistuvāk augsta riska pārnese vietām - ceļi, dzelzceļi. Slazdus izkar uz lauka tuvāk esošā koka apmēram 1,5 m augstumā no zemes. Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Pārbažu aktu oriģinālus nogādā AKD, un kopijas nosūta akd@vaad.gov.lv

9.6.9. Apsekojumi sojas laukos

Pārbaudes tiek veiktas sojas laukos uzraudzības plānā norādīto kaitīgo organismu noteikšanai.

Pārbaudes tiek veiktas 4 reģionos:

- **Zemgale** – 2 pārbaudes;
- **Kurzeme** – 3 pārbaudes;
- **Vidzeme** – 1 pārbaude;
- **Latgale** – 2 pārbaudes.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.6.10. Pārbaudes siltumnīcās, kuras audzē dārzeņu stādus, viengadīgās un daudzgadīgās puķes

Pārbaudi veic siltumnīcās, kas audzē dārzeņu stādus, viengadīgās, divgadīgās un daudzgadīgās puķes un izplata tās gala lietotājam. Veic augu fitosanitāro pārbaudi, KUVIS norāda kodu 5 “puķes un dārzeņu stādi siltumnīcā, galalietotājam”. Ja objekts pieder reģistrētai personai, kurai ir atļauja drukāt augu pases, bet tās netiek drukātas, veic augu pasu drukātāja pārbaudi - pārbauda dokumentāciju, ar kuru augi/izejmateriāls ienāk siltumnīcā. KUVIS atzīmē kodu 9 – augu pasu drukātāju pārbaude. KUVIS kods 6 netiek norādīts.

Pievērš uzmanību sekojošiem *Xylella fastidiosa* saimniekaugiem: *Asparagus acutifolius* L., *Argyranthemum frutescens* (L.) Sch.Bip., *Artemisia* sp, *Calluna vulgaris* (L.) Hull., *Cistus* L., *Clematis cirrhosa* L., *C. vitalba* L., *Cytisus* Desf., *Erica cinerea* L., *Gazania rigens* (L.) Gaertn., *Genista* L., *G. lucida* L., *Euphorbia chamaesyce* L., *E. terracina* L., *Helianthus* L., *Lavandula* L., *L. angustifolia*, *L. dentata*, *L. x intermedia*, *L. latifolia*, *L. stoechas*, *Pelargonium graveolens* L'Hér., *Perovskia abrotanoides* Kar., *Polygala grandiflora* Wight, *P. myrtifolia* L., *Salvia apiana*, *S. mellifera*, *S. officinalis*, *S. rosmarinus*, *Streptocarpus* Lindl., *Thymus vulgaris* L., *Vinca* L., *V. minor*.

Genofonu fitosanitārā stāvokļa uzraudzība

9.7.1. *Erwinia amylovora* saimniekaugu genofonda fitosanitārā stāvokļa uzraudzība

Dārzkopības institūtā un Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijā veic **visu *Erwinia amylovora*** saimniekaugu pārbaudes: vienu pārbaudi ziedēšanas laikā, ņemot paraugus ar simptomiem, un četras pārbaudes jūnijā, četras pārbaudes jūlijā, četras pārbaudes augustā, vienu pārbaudi septembra sākumā, ņemot paraugus ar simptomiem vai bez tiem (to norādot pārbaudes aktā). Noņemamo paraugu skaits obligāts.

Fitosanitāro pasākumu ievērošanas uzraudzība Savienības karantīnas organismu atklāšanas gadījumos (perēkļos)

9.8.1. Pārbaudes (lauka) saimniecībās, kur iepriekšējos gados konstatēta *Globodera rostochiensis*, līdz fitosanitāro pasākumu atcelšanai

Pārbaudi veic tiem laukiem, kuros konstatēta *Globodera rostochiensis* un piemērotie fitosanitārie pasākumi nav atcelti.

Pārbaudi veic veģetācijas periodā, lai noteiktu fitosanitāro pasākumu ievērošanu (ko audzē invadētajā laukā).

Ja pagājis lēmumā noteiktais laika periods, ņem augsnes paraugus, lai atceltu piemērotos fitosanitāros pasākumus (pēc trim gadiem paraugi netiek ņemti, ja lēmumā noteiktais fitosanitāro pasākumu piemērošanas laiks ir ilgāks nekā trīs gadi).

4. tabula

Nosaukums	Perēkļu gads	Platība, ha	Paraugi 2024. gadā
LATGALE			
Polikarps Jermaļonoks, Maļinovas pag.	2007./2014./2020.	0,0525	-
Iveta Taube	2014./2020.	0,5	-
IK Normunds Skutelis	2015./2022.	0,6	-
SIA “Labāka pensija”	2020./2023.	4	-
	2021./2023.	6,8	-

Māris Stabulnieks	2022.	1	-
Kopā	5 saimniecības/ 6 lauki	12,9525	-
ZEMGALE			
SIA "Rakmente"	2015./2021.	5	-
z/s "Rudzīši"	2016./2021.	1,24	-
SIA "Mežrenceles"	2015./2018.	11,21	12
z/s "Amoliņi"	2018.	10	10
z/s "Tiltņieki"	2019.	8	-
z/s "Kalnāres"	2023.	1,3	-
Kopā	6 saimniecības/6 lauki	36,75	22
KURZEME			
z/s "Gudriķi"	2019.	7	-
Dainis Urbāns	2022.	3,18	-
z/s "Laivenieki"	2022.	7	-
Kopā	3 saimniecības/3 lauki	17,18	-
VIDZEME			
Leons Zeps, Ļaudonas nov.	2017.	0,31	-
	2018./2021.	0,7	-
Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts (AREI)	2016./2020.	0,4	-
z/s "Briežkalni"	2019./2022.	15	-
		30	-
Uldis Vilnītis	2018.	1	1
		1	1
		1	1
Edmunds Lestlands, Limbaži	2021.	1,06	-
SIA "Sam Tools"	2020.	0,09	-
Kopā	6 saimniecības/ 10 lauki	50,56	3
RĪGA			
SIA "Sabiedrība Mārupe", Mārupes pag.	2014.	14	14
Aija Orleāne, Olaines pag., Jaunolaine	2016.	0,2	-
Jānis Bērziņš	2013./ 2016./2022.	8	-
	2022.	5,56	-
	2017./ 2019./2022	9,82	-
z/s "Saulieši", Aiga Stāka	2020.	0,7	-
Leona Lune	2018.	0,3	1
z/s "Gobas"	2018.	0,3	1
SIA "Latfood Agro"	2021.	8	-
Lauris Zarums	2022.	3,3	-
z/s "Purgaļi"	2023.	4,9	-
Kopā	9 saimniecības / 11 lauki	55,08	16

9.8.2. Pārbaudes (lauka) saimniecībās, kur iepriekšējos gados konstatēta *Globodera pallida*, līdz fitosanitāro pasākumu atcelšanai

Pārbaude tiek veikta 2023. gadā konstatētajā *Globodera pallida* perēklī.

Pārbaudi veic veģetācijas periodā, lai noteiktu, vai tiek ievēroti fitosanitārie pasākumi inficētajā laukā. Ja tiek konstatēts, ka netiek ievēroti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu.

9.8.4. Pārbaudes saimniecībās, kur 2020. gada kartupeļu ražā un iepriekš konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic veģetācijas periodā saimniecībās, kurās 2020. gadā un iepriekšējo gadu kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve un fitosanitārie pasākumi nav atcelti.

Pārbaudi veic, lai noteiktu, vai tiek ievēroti fitosanitārie pasākumi inficētajā laukā. Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu. Paraugus ņem tikai tajos gadījumos, ja kartupeļi tiek stādīti inficētajos laukos.

9.8.5. Pārbaudes saimniecībās, kur 2021. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic visās saimniecībās, kurās 2021. gada kartupeļu ražā konstatēta gaišā gredzenpuve. Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu.

9.8.6. Pārbaudes saimniecībās, kur 2023. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudes veic visās saimniecībās, kurās 2023. gada kartupeļu ražā konstatēta gaišā gredzenpuve.

1. Pārbauda, vai lēmumā noteiktajā termiņā ir veikta dezinfekcijas lauksaimniecības tehnikai un citiem materiāliem.

2. veģetācijas periodā (jūnijā – jūlijā) pārbauda, vai inficētajā laukā un laukos, kur 2023. gadā auga iespējami inficētie kartupeļi, nav saglabājušies pārziemojušie kartupeļu bumbuļi. Noskaidro, vai saimniecība 2024. gadā audzē kartupeļus.

3. Ja saimniecība audzē kartupeļus, pārbauda kāds sēklas materiāls ir izmantots un noņem kartupeļu bumbuļu paraugus.

Ja netiek pildīti noteiktie fitosanitārie pasākumi, pieņem lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu.

9.8.8. Atpakaļ izsekojamības veikšana saistībā ar 2023. gada ražā konstatēto kartupeļu gaišo gredzenpuvi

Pārbaudes veic un paraugus atbilstošā gadījumā ņem saimniecībās, kurās 2023. gada ražas ieguvei iegādāts kartupeļu sēklas materiāls no tās pašas kartupeļu sēklas partijas, kura izmantota stādīšanai citā saimniecībā, kurai 2023. gada kartupeļu ražā tikusi konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve.

9.8.9. Pārbaudes saimniecībās, kur 2024. gada kartupeļu ražā konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve

Pārbaudi veic, lai konstatētu situāciju infekcijas konstatēšanas brīdī (2024. gada kartupeļu ražā) un varētu pieņemt lēmumu par fitosanitāro pasākumu piemērošanu.

Ja saimniecībā kartupeļu gaišo gredzenpuvi konstatē atkārtoti, tad **to pieskaita pēdējā atklāšanas gada perēkļiem.**

9.8.10. Atpakaļ izsekojamības veikšana saistībā ar 2024. gada ražā konstatēto kartupeļu gaišo gredzenpuvi

Pārbaudes veic un paraugus ņem saimniecībās, kurās 2024. gada ražas ieguvei iegādāts kartupeļu sēklas materiāls no tās pašas kartupeļu sēklas partijas, kura izmantota stādīšanai citā saimniecībā, kurai 2024. gada kartupeļu ražā tikusi konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve.

9.8.11. Pārbaudes *Erwinia amylovora* perēkļos

Iepriekšējos gados atklātajos perēkļos, kuros fitosanitārie pasākumi nav atcelti (skatīt 6. tabulu), 2024. gada sezonā katrā perēklī veic divas vizuālās pārbaudes – jūnija beigās/jūlijā un augustā. Bakteriālās iedegas simptomu gadījumā paraugus ņem obligāti, bet pagaidu fitosanitāros pasākumus nenosaka, ja tādi paši fitosanitārie pasākumi jau noteikti līdz ar perēkļa statusa noteikšanu.

Ja komercdārzā vai ražojošā dārzā kādā no nākamajiem diviem gadiem pēc perēkļa atklāšanas apstiprināta organisma klātbūtne, personai nosaka sagatavot un divu nedēļu laikā iesniegt inspektoram rīcības plānu organisma apkarošanai. Rīcības plānā jābūt iekļautai informācijai, kas norādīta Ministru kabineta 21.07.2008. noteikumu Nr. 575 “Bakteriālās iedegas apkarošanas un izplatības ierobežošanas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr. 575) 13.¹ – 13.³ punktos.

Pēc rīcības plāna saņemšanas vienas darbdienu laikā, inspektors nosūta plānu AKD.

Piecu darbdienu laikā pēc rīcības plāna saņemšanas, inspektors sadarbībā ar AKD izvērtē tā atbilstību noteikumos Nr. 575 minētajām prasībām. Ja prasības nav izpildītas, nosaka piecu darbdienu termiņu neatbilstību novēršanai. Ja noteiktajā termiņā neatbilstības netiek novērstas, iestājas normatīvajos aktos paredzētā atbildība.

2024. gadā komercdārzos, kuros vairākus gadus pēc kārtas konstatēta bakteriālā iedega (“Osīši”, “Klīves”) 1 ha lielā platībā sektorā, kur iepriekšējos gados noņemti pozitīvie paraugi, ņem vienu paraugu katros 0,5 ha latentās formas noteikšanai no katras šajā sektorā augošās saimniekaugu ģints saskaņā ar noteikumu Nr. 575 pielikuma 4. punktu. Sektoru, no kura ņemts paraugs norobežo ar lentēm vai fiksē gala punktu koordinātas, lai nepieciešamības gadījumā ir iespējams piemērot fitosanitāros pasākumus konkrētā platībā, no kuras noņemti paraugi.

Perēklī esošo bišu stropu pārvietošanas pārbaudes veic saskaņā ar plāna 9.8.14. punktu.

Pārbaudes apsekojumu programmas ietvaros bakteriālās iedegas perēklī neveic un feromonu slazdus neizvieto, tomēr pieļaujami atsevišķi izņēmuma gadījumi (skat. 9.12.2. punktu).

9.8.12. Pārbaudes buferzonā 3 km rādiusā ap *Erwinia amylovora* perēkļiem

Pārbaudes veic buferzonā, kas ir noteikta 3 km rādiusā ap perēkli, pārbaudot dažādus bakteriālās iedegas saimniekaugus ceļmalās, apstādījumos, piemājas dārzos, savvaļā un citās saimniekaugu augšanas vietās. *Erwinia amylovora* saimniekaugu pārbaudes vietās, kas ietilpst buferzonā, skaita kā buferzonas pārbaudes un vienmēr aizpilda specializēto veidlapu vai, ja specializētajā veidlapā nevar savadīt visu nepieciešamo informāciju – universālo pārbaudes akta veidlapu. Pārbaudēm kārtējā sezonā pēc iespējas izvēlas citas vietas kā iepriekšējā gadā.

Ja apkārtņē, kurā atrodas perēklis, ir daudz māsasaimniecību, tiek izdalīta atsevišķa buferzona līdz 1 km rādiusam, un buferzona 1 – 3 km rādiusā. Perēkļiem, kam nav atsevišķi izdalīta 1 km buferzona, pārbauda visas māsasaimniecības līdz 1 km rādiusā ap perēkli. Pārbauzu skaits un laiks norādīts 6. tabulā, pie perēkļa nosaukuma norādīts gads/-i, kad konstatēts organisms.

2024. gada sezonā buferzonas pārbaudes veic jūlijā un augustā. Ja izpildās laikapstākļu nosacījumi, pieļaujams, ka nenotikušu pārbaudi veic septembrī. Plānojot pārbaudes, vadās

balstoties uz AKD sniegto informāciju par buferzonā ietilpstošiem saimniekaugu ražojošiem dārziem un komercdārziem, stādaudzētavām, kur pārbaudes veicamas obligāti, izmanto AKD sagatavoto iepriekšējos gados apsekoto objektu karti, kā arī izpēta pieejamos avotus, ievācot ziņas par objektiem, kur lietderīgi veikt saimniekaugu pārbaudes vai nākamajos gados plānot bišu stropu pārvietošanas aizlieguma izpildes pārbaudes (piemēram, Lauku atbalsta dienesta bloku karte, LĢIA u.c. karšu serveru dati, Lauksaimniecības datu centra Novietņu reģistra dati u.c.).

Ja apkārtnē, kurā atrodas perēklis, ir daudz mājsaimniecību, tiek izdalīta atsevišķa buferzona līdz 1 km rādiusam, un buferzona 1 – 3 km rādiusā. Perēkļiem, kam nav atsevišķi izdalīta 1 km buferzona, obligāti pārbauda perēkli tuvākos objektus, kur aug saimniekaugi.

Ja buferzonā atrodas stādaudzētavas, tās pārbauda obligāti. Pārbaudē vadās pēc noteikumu Nr. 575 15. punkta.

Pārbaude tiek veikta pamatojoties uz lēmumu, ar kuru apsekojamajā vietā noteikta buferzona. Lēmuma Nr. un datumu norāda pārbaudes aktā (ja šādu lēmumu ir vairāki, norāda vismaz vienu). Reģionālā nodaļā seko, lai buferzonu pārbaudes aktos vismaz vienreiz ir norādīts katra aktuālā perēkļa lēmums.

Apseko objektus (saimniecības) buferzonā, kuros atrodas bišu stropi, noskaidro, vai stropi sezonas laikā tiek pārvietoti, to fiksē pārbaudes aktā (tai skaitā, stropu skaitu) un informē īpašnieku par stropu pārvietošanas aizliegumu noteiktajā periodā. Iegūtā informācija tiks izmantota, plānojot stropu pārvietošanas pārbaudes nākamajās sezonās.

Pārbaudes akta konstatējošajā sadaļā var norādīt – saskaņā ar Latvijas Vēstnesī publicēto (datums) lēmumu aizliegts pārvietot bišu stropus noteiktajā termiņā. Ja vispārējais administratīvais akts (lēmums) vēl nav publicēts, tad var aktā personai individuāli ierakstīt šo lēmumu, neaizmirstot pierakstīt apstrīdēšanas kārtību (apstrīdēt var AKD direktorei).

2021., 2022. un 2023.gadā Latvijas Vēstnesī publicēti sekojošu lēmumu par fitosanitāro pasākumu piemērošanu izraksti:

5. tabula

Izraksta publikācijas datums	Lēmuma datums, Nr.	Perēklis
10.08.2021.	04.08.2021. Nr. 27-14.31/05	“Kāres”, Blīdenes pag., Saldus nov.
29.07.2022.	26.07.2022. Nr. 27-14.31/04	“Dzērvēni-Sprinci”, Nīcas pag., Dienvidkurzemes nov.
09.09.2022.	30.08.2022. Nr. 27-14.31/09	“Vārtājas-Kalnenieki”, Gaviezes pag., Dienvidkurzemes nov.
12.09.2022.	06.09.2022. Nr. 28-14.31/17	“Jaunlaši”, Pilskalnes pag., Augšdaugavas nov.
13.09.2022.	06.09.2022. Nr. 27-14.31/11	“Gatuvnieki”, Nīcas pag., Dienvidkurzemes nov.
13.09.2022.	09.09.2022. Nr. 27-14.31/15	“Dzirnavnieks”, Otaņķu pag., Dienvidkurzemes nov.
14.09.2022.	09.09.2022. Nr. 27-14.31/14	“Jaunbrieži”, Nīcas pag., Dienvidkurzemes nov.
19.09.2022.	14.09.2022. Nr. 27-14.31/17	“Ziedi”, Nīcas pag., Dienvidkurzemes nov.
22.09.2022.	20.09.2022. Nr. 27-14.31/22	“Tupeši”, Otaņķu pag., Dienvidkurzemes nov.
09.08.2023.	01.08.2023. Nr. 30-44.31/3	Bērstele Dārza iela 9, Viesturu pag., Bauskas nov.
18.09.2023.	08.09.2023. Nr. 30-14.31/5	“Līgotnes-2”, Glūdas pag., Jelgavas nov.
26.09.2023.	21.09.2023. Nr. 28-14.31/4	“Kronvaldi”, Dēmenes pag., Augšdaugavas nov.

Pārbaudes, kas noteiktas perēkļa “Klīves”, Jelgavas novads, Elejas pagasts, buferzonā, veic pārbaudot saimniekaugu augšanas vietas tajā buferzonas daļā, kas nepārklājas ar perēkļa “Ūdri”, Jelgavas novads, Sesavas pagasts, buferzonu.

Dienvidkurzemes Nīcas un Otaņķu pagastu apvienotā buferzona sadalīta četros blokos, saskaņā ar 2. attēlu, katrā blokā noteikts pārbažu skaits, kas veicams konkrētā teritorijā:

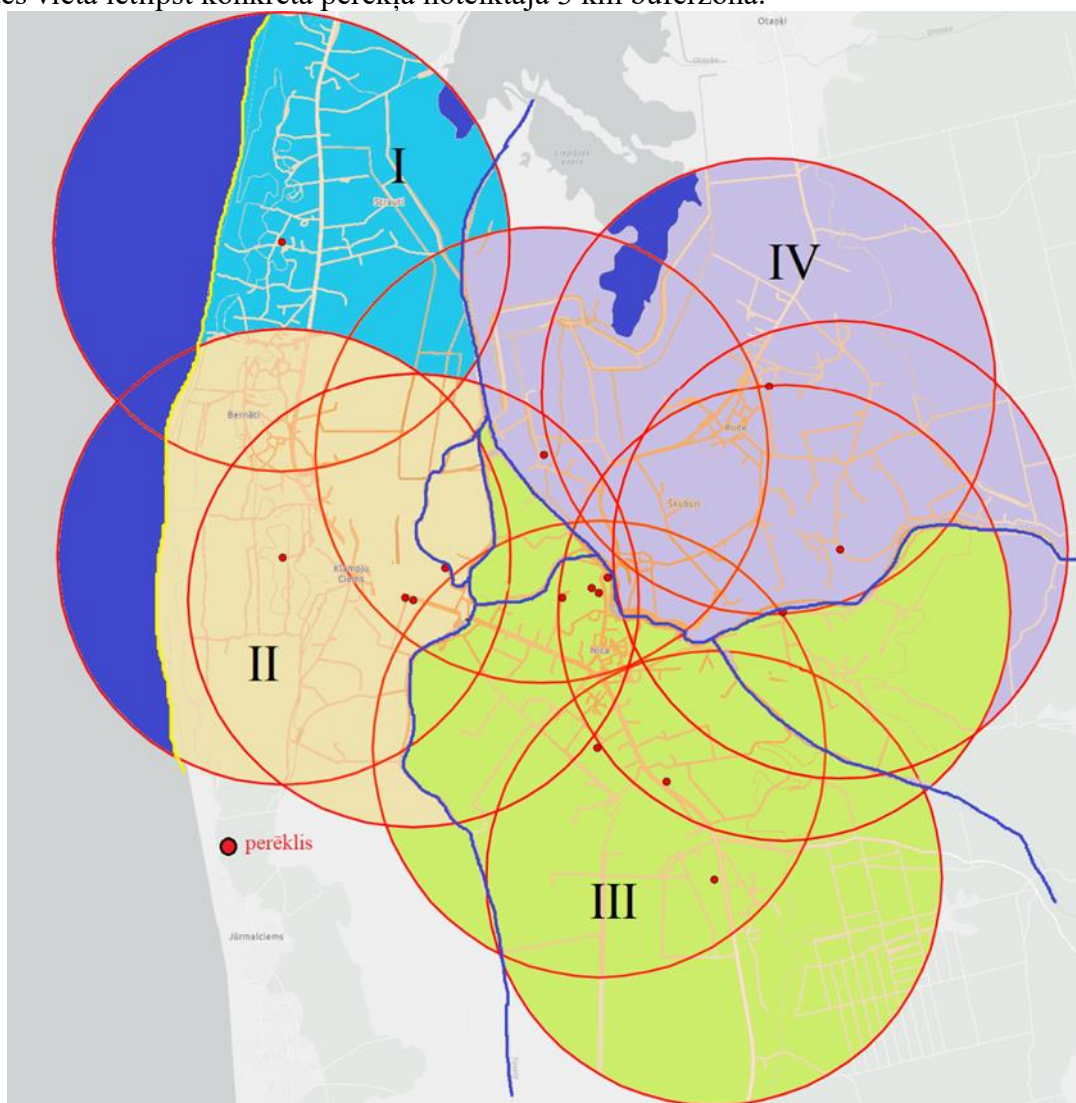
I bloks (gaiši zilā krāsā): pārbaudes veic perēkļa “Gatuvnieki” buferzonas daļā Nīcas pagastā, kas nepārklājas ar perēkļa “Ziedi” buferzonu, un Otaņķu pagasta daļā, kas neietilpst perēkļa “Tupeši” buferzonā;

II bloks (dzeltenā krāsā): pārbaudes veic Nīcas pagasta teritorijā Bārtas un Toseles kreisajā krastā. Bloka robežu ziemeļos iezīmē perēkļa “Ziedi” buferzona, bet dienvidos – perēkļa “Sveiles” buferzonas robeža;

III bloks (gaiši zaļā krāsā): pārbaudes veic Nīcas pagasta teritorijā starp Toseles labo krastu-Bārtas upes kreiso krastu (t.sk., Laučiņciema salā) un dienvidos robežas ir perēkļu “Jaunbrieži”, “Dzērvēni-Sprinci” un “Priednieki” buferzonas.

IV bloks (gaiši violetā krāsā): pārbaudes veic Otaņķu pagasta teritorijā (gk. Bārtas upes labajā krastā).

Perēkļi 6.tabulā ir piesaistīti konkrētam blokam, taču piemēram, veicot apsekojumu IV blokā, pārbaudes aktā var atsaukties uz lēmumu perēklim, kas atrodas III blokā u.tml., ja vien pārbaudes vieta ietilpst konkrētā perēkļa noteiktajā 3 km buferzonā.

2. attēls. Pārbažu bloki Dienvidkurzemes novada Nīcas-Otaņķu apvienotajā buferzonā

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

6. tabula

Buferzonu pārbaudes

Reģions	Perēkļu vietas	Pārbaudes laiks	Buferzona	
			Līdz 1 km	1 - 3 km
Latgale	Augšdaugavas novads, Pilskalnes pagasts, "Jaunlaši", 2022. gads	jūlijs	8	
		augusts	8	
	Augšdaugavas novads, Demenes pagasts: - J. Gadzāns (2023.gads), - "Kronvaldi" (2023.gads)	jūlijs	10	6
		augusts	10	6
Zemgale	"Klīves", Elejas pagasts, Jelgavas novads 2019.,2020.,2021.,2023. gads	jūlijs	10	
		augusts	10	
	Jelgavas novads, Sesavas pagasts "Ūdri" 2021., 2022. gads	jūlijs	6	
		augusts	6	
	"Osīši", Sesavas pagasts, Jelgavas novads, 2020., 2021., 2022., 2023. gads.	jūlijs	8	
		augusts	8	
	Bauskas novads, Viesturu pagasts, Bērstele Dārza iela 9, 2023. gads	jūlijs	10	
		augusts	10	
Kurzeme	Saldus novads, Blīdenes pagasts: - "Kāres" (2021., 2022.gads) - "Vallītes" (2022. gads)	jūlijs	5	
		augusts	5	
	Dienvidkurzemes novads, Gaviezes pagasts "Vārtājas Kalnenieki" 2022. gads	jūlijs	10	
		augusts	10	
	Dienvidkurzemes novads, Nīcas pagasts "Gatuvnieki" 2022. gads (I bloks)	jūlijs	8	
		augusts	8	
	Dienvidkurzemes novads, Nīcas pagasts (II bloks): 2022.gads: - "Gāršas" (ceļmala A11), - "Sveiles" (ceļmala A11), - A.Teteris (Bārtas vecupes kr. krasts), - "Ziedi"	jūlijs	10	
		augusts	10	
	Dienvidkurzemes novads, Nīcas pagasts (III bloks): 2022.gads: - "Pērles", - "Krasti", - pašvaldība (Upes iela/Bārtas kr. krasts); - "Dzērvēni-Sprinci", - "Jaunbrieži", - "Priednieki" 2023. gads: - pašvaldība z/v kadastra Nr. 64780160060	jūlijs	18	
		augusts	18	

Dienvidkurzemes novads, Otaņķu pagasts (IV bloks): 2022.gads: - “Stērstes”, - “Otaņķu Dzirnāvnīks”, - “Tupeši”	jūlijs	15
	augusts	15

9.8.13. Pagaidu fitosanitāro pasākumu atcelšana

Ja tiek ņemti paraugi ar simptomiem, piemērojamā situācijā (ir zināms īpašnieks) pārbaudes aktā pieņem lēmumu par pagaidu aizliegumu vai par pagaidu fitosanitāro pasākumu veikšanu, norādot termiņu “līdz testēšanas rezultātu saņemšanai” vai atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam. Šis lēmums nav apstrīdams. Ja organisms netiek konstatēts, inspektors ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc testēšanas rezultātu saņemšanas sagatavo pārbaudes aktu, kurā atceļ lēmumu, un paziņo personai (var pa telefonu, e-pastu). Fizisku pārbaudi neveic.

9.8.14. Bišu stropu pārvietošanas pārbaudes buferzonā 3 km rādiusā ap *Erwinia amylovora* perēkļiem

Pārbaudes veic, lai konstatētu, vai tiek ievērotas noteikumu Nr. 575 14. punktā noteiktās prasības – *Lai ierobežotu organisma izplatīšanos, aizliegts pārvietot bišu stropus no organisma perēkļa vai buferzonas un ievest bišu stropus organisma perēklī vai buferzonā laikposmā, kas sākas ar saimniekauga ziedēšanas sākumu un beidzas vismaz divas nedēļas pēc saimniekauga ziedēšanas beigām.*

Pārbaudes attiecas uz *Erwinia amylovora* perēklī vai buferzonā esošām saimniecībām, par kurām iepriekš zināms, ka tajās ir bišu saimes/stropi, kas sezonas laikā tiek/var tikt pārvietoti (turpmāk – objekts). Laika periodā no bakteriālās iedegas saimniekaugu ziedēšanas sākuma līdz brīdim, kad pagājusi viena nedēļa kopš noziedēšanas, katrā objektā veic divas secīgas pārbaudes. Objektu sarakstu pirms sezonas sniedz AKD.

Inspektors aprīļa sākumā sazinās ar bišu stropu īpašnieku objektā, informē/atgādina par normatīvajos aktos noteikto stropu pārvietošanas aizliegumu, noskaidro (plānoto) stropu izvietošanas laiku un vienojas par pirmo pārbaudi uz bakteriālās iedegas saimniekaugu ziedēšanas sākumu, kuras laikā shematiski vai sagatavotā kartogrāfiskajā materiālā piefiksē stropu novietojumu, to skaitu. Gadījumā, ja tas nesakrīt ar 2021. gadā perēkļos apzināto bišu saimju skaitu, pārbaudes aktā norāda papildus informāciju (saimes ziemā aizgājušas bojā u.c.).

Vienu nedēļu pēc saimniekaugu ziedēšanas beigām veic otru pārbaudi, kuras laikā pārliedz, vai objektā nav notikusi stropu pārvietošana – izvešana vai ievēšana. Pārbaudes laikā sastāda pārbaudes aktu, kurā norāda informāciju par uz vietas objektā sastopamo stropu skaitu. Pārbaudes mērķis – noskaidrot, vai uz vietas ir tik saimju, cik bija pirmajā pārbaudē. Gadījumā, ja stropu skaits nesakrīt ar iepriekšējā pārbaudes aktā norādīto, to fiksē pārbaudes aktā un lūdz personas skaidrojumu. Sazinoties ar AKD, vienojas par turpmāko rīcību.

Ņemot vērā, ka atkarībā no laikapstākļiem un vietas ģeogrāfiskā izvietojuma saimniekaugu ziedēšanas laiks var variēt, pirms došanās pārbaudē precizē aktuālo situāciju. Ja izpildās laikapstākļu nosacījumi bakteriālās iedegas pārbaudi veikt, pārbaudi apvieno ar plānoto monitoringu.

Ja pārbaudes gaitā konstatē iepriekš neapsekotu bišu stropu novietni, kas atrodas buferzonā, attiecīgi rīkojas saskaņā ar aprakstu pie 9.8.12. punkta. Ja izpildās nosacījumi bakteriālās iedegas pārbaudes veikšanai, pārbaudi buferzonā veic plāna ietvaros.

Katrā pārbaudē piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753.

Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Augu karantīnas jomas normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība

9.9.1. Augu karantīnas jomas normatīvo aktu (t. sk. augu pasu lietošana bakteriālās iedegas saimniekaugiem) ievērošanas pārbaudes tirgos, gadatirgos u. tml.

Pārbauda, vai tirgos, gadatirgos u. tml. bakteriālās iedegas saimniekaugiem ir pievienotas atbilstošas augu pases.

Pārbaudēs katrs reģions iekļauj arī vismaz divas apzaļumošanas firmas. Šajās pārbaudēs noskaidro, kādu stādāmo materiālu apzaļumošanas firmas izmanto (suga, izcelsmes valsts, aptuvenais daudzums sezonā, attiecīgā gadījumā – vai ir atbilstošas augu pases u.c. informācija, kas saistīta ar stādiem), un kur iestādīts šis stādāmais materiāls. Pārbaudes aktu kopijas par apzaļumošanas firmu pārbaudēm nosūta AKD.

9.9.2. Augu vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanas un augu karantīnas jomas normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes vairumtirdzniecības bāzēs, dārzkopības centros, veikalos

Pārbaudi veic veikalos, dārzkopības centros un tirdzniecības vietās, kur tiek izplatīts augu stādāmais materiāls, puķes podos u.c., kā arī dažādu uzņēmumu bāzēs, kas iepērk stādus vairumā un tirgo citiem (mazajiem) stādu veikaliem, un citās patstāvīgās tirdzniecības vietās, kas neatrodas pie stādaudzētavām, kur tiek izplatīts stādāmais materiāls vai puķes podos.

Tirdzniecības vietas, kas atrodas pie stādaudzētavas, pārbaudi, apvieno ar atbilstības pārbaudi veģetācijas periodā, ja tajā tirgo tikai savā stādaudzētavā izaudzētos stādus. Ja tirgo stādus no citām stādaudzētavām, veģetācijas periodā vai izplatīšanas pārbaudes laikā tiek veikta tirdzniecības vietā esošo stādu pārbaude un tiek noformēts jauns vispārējās pārbaudes akts par tirdzniecības vietu pārbaudi.

Pārbauda, vai *Erwinia amylovora* saimniekaugiem ir atbilstošas augu pases. Ja noteiktās prasības nav nodrošinātas, piemēro fitosanitāros pasākumus.

Pārbauda, vai *Solanum lycopersicum* sēklas, *Coffea*, *Lavandula dentata* L., *Polygala myrtifolia* L., *Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb., *Citrus*, *Nerium oleander* L. un *Olea europea* L. stādi piegādāti veikalā ar augu pasēm. Ja iepriekš minētās sēklas un stādi ir piegādāti veikalā bez augu pasēm, tad piemēro fitosanitāros pasākumu saskaņā ar instrukciju par tirdzniecības vietu pārbaudi kārtību.

Noskaidro, kādā veidā uzņēmums, kas pārdod augus tālākai tirdzniecībai, nodrošina augu pasu pievienošanu.

Noskaidro, kā mazais veikals saņem augus – vai tie ir ar augu pasēm, pievienotām augiem un iepakojumam, vai pavaddokumentos.

Pārbaudes aktā norāda, ar kādām augu pasēm ir saņemti augi – kā un kur augu pases ir pievienotas (augiem un to iepakojumam vai pavaddokumentos), norāda, kādām sugām augu pases informācija ir norādīta tikai pavaddokumentos. Pavaddokumentus nofotografē un pievieno pārbaudes aktam.

Izvērtē un veic pierakstus par atpakaļ izsekojamības sistēmu. Ja atpakaļ izsekojamības sistēma nav nodrošināta, uzņēmumu informē par regulā noteiktajām prasībām. Vienojas par laiku, līdz kuram atpakaļ izsekojamības sistēma tiks nodrošināta.

Par visām atklātajām neatbilstībām (tai skaitā, augu pases izskats un norādāmā informācija) veic ierakstu pārbaudes aktā un to nosūta uz AKD.

Stādāmo materiālu pārbauda uz visiem karantīnas organismiem, kā arī RNKO, uzmanību pastiprināti pievērš šo organismu saimniekaugiem – *Erwinia amylovora*, *Phytophthora ramorum* (izolāti, kas sastopami ES) un *Xylella fastidiosa*. Paraugus no citām ES valstīm ievestajiem stādiem uz *Erwinia amylovora*, *Xylella fastidiosa* ņem ar simptomiem vai bez tiem.

Praugus uz RNKO ņem, izvērtējot augu daudzumu un infekcijas pakāpi, nosaka fitosanitāros pasākumus saskaņā ar instrukciju. citu stādāmo materiālu.

Ja tirdzniecības vietās pārbaudīto saimniekaugu klāsts ir liels (vairāk par divdesmit), tad KUVIS var nenorādīt katru augu atsevišķi. Norāda kā “dažādi *Xylella fastidiosa* un *Phytophthora ramorum* saimniekaugi”, bet pārbaudes akta piezīmēs obligāti uzskaita visus pārbaudītos augus, norādot, uz kādiem organismiem augi ir pārbaudīti.

Sosnovska latvāņa izplatības noteikšana un ierobežošanas pasākumu uzraudzība un kontrole

9.10.1. Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu uzraudzība un kontrole (operatīvās pārbaudes)

Papildus plānā noteiktajam izpildi veic prioritārā secībā atbilstoši reģionā pieejamiem resursiem un noteiktajiem principiem.

To, ko inspektors nav paguvis paveikt par latvāņiem, ieraksta *Google* tīmekļvietnes tabulā izpildei nākamajā veģetācijas sezonā, un reģionālo nodaļu vadītāji seko līdzi darāmo darbu apjomam un izpildei.

9.10.2. Sosnovska latvāņa platību uzmērīšana

Papildus plānā noteiktajam par latvāņiem saņemtos ziņojumus uzmērīšanai izvērtē un izpildi veic prioritārā secībā atbilstoši reģionā pieejamiem resursiem un noteiktajiem principiem.

Prioritāti nosaka, piemēram, pēc tā, kurās pašvaldībās tiek plānota un veikta ierobežošana, atbalstot ierobežošanas veicējus, kur vairāk nepieciešami dati vai atbalsts uzraudzībai, pēc bīstamības sabiedrībai, tai skaitā lielāks turpmākās izplatības bīstamības risks. To, ko inspektors nav paguvis paveikt, ieraksta *Google* tīmekļvietnes tabulā izpildei nākamajā veģetācijas sezonā, un reģionālo nodaļu vadītāji seko līdzi darāmo darbu apjomam un izpildei.

9.10.3. Sosnovska latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu uzraudzība un kontrole (atlasītie dati)

Katrs inspektors, kas darbojas ar latvāņu jautājumiem, sezonas laikā veic 2 <https://kuvis.vaad.gov.lv/AKD/Latvani/Izloze.aspx> atlasītas uzraudzības.

Kaitīgo organismu apsekojumu programma

Lapu koku apsekojumi

9.12.2. Bērzu apsekojumi mežos

Apsekojumus veic riska zonās (ceļi, dzelzceļi, ostas) esošajās mežu platībās, kur valdošā suga ir bērzs, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u.c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Viena apsekojuma platība ir līdz 4,5 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

Pārbaudes tiek veiktas katrā reģionā:

- **Rīga** – 12 pārbaudes;
- **Zemgale** – 20 pārbaudes;

- **Kurzeme** – 20 pārbaudes;
- **Vidzeme** – 16 pārbaudes;
- **Latgale** – 31 pārbaudes.

Aktuālākās apsekojumu vietas koordinātas tiek nosūtītas reģionālajai nodaļai saskaņošanai un turpmākajam darbam.

Anoplophora spp. slazdus izliek jūnija sākumā. Tos iekar atklātā vietā, 2–3 metru augstumā. Slazdam sēnā piestiprina paciņu/paciņas. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu noņem. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā.

Ievadot KUVIS pieteikumu slazda paraugu laboratoriskajai testēšanai, pieteikumā norāda abas *Anoplophora* spp. sugas – *Anoplophora chinensis* un *Anoplophora glabripennis*.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaužu skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

9.12.3. Apšu apsekojumi mežos

Apsekojumus veic riska zonās (ceļi, dzelzceļi, ostas) esošajās mežu platībās, kuru valdošā suga ir apse, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u.c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Viena apsekojuma platība līdz 4,5 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

Pārbaudes tiek veiktas katrā reģionā:

- **Rīga** – 9 pārbaudes;
- **Zemgale** – 11 pārbaudes;
- **Kurzeme** – 9 pārbaudes;
- **Vidzeme** – 15 pārbaudes;
- **Latgale** – 16 pārbaudes.

Aktuālākās apsekojumu vietas koordinātas tiek nosūtītas reģionālajai nodaļai saskaņošanai un turpmākajam darbam.

9.12.4. Ošu apsekojumi mežos

Apsekojumus veic riska zonās (ceļi un dzelzceļi Krievijas robežas tuvumā) esošajās mežu platībās, kuru valdošā suga ir osis, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u.c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Viena apsekojuma platība – 1 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

Pārbaudes tiek veiktas divos reģionos:

- **Vidzeme** – 4 pārbaudes;
- **Latgale** – 8 pārbaudes.

Aktuālākās apsekojumu vietas koordinātas tiek nosūtītas reģionālajai nodaļai saskaņošanai un turpmākajam darbam.

Agrilus planipennis un *Ahoplophora glabripennis* feromonu slazdus izvieto Latgalē un Vidzemē esošajās riska zonās. Feromonu slazdi tiek izvietoti šosejas un dzelzceļu tuvumā esošajās meža platībās. Katrā mežaudzē izvieto divus feromonu slazdus *Agrilus planipennis* noteikšanai, ne tālāk par 100 m vienu no otra, un vienu feromonu slazdu *Ahoplophora glabripennis* noteikšanai.

Pārbaudes vietas un feromonu slazdu izvietošanas vietas ir kopīgas. Lietvedībā norādītā koordināta vienai pārbaudei attieksies gan uz pārbaudes vietu, gan feromonu slazda izvietošanas vietu.

Agrilus planipennis slazdus izliek jūnija sākumā. Slazdam piestiprina atraktantu un feromonu un iekar slazdu oša zaros pēc iespējas augstāk. Svarīgi slazdu iekārt atklātā vietā, koka saulainajā pusē. Paraugu ņem, pārberot apakšā esošā savācējtrauka saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu noņem.

Anoplophora glabripennis slazdus izliek jūnija sākumā. Tos iekar atklātā vietā 2–3 metru augstumā. Slazdam sēnā piestiprina paciņu/paciņas. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu noņem. Paraugu ņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā.

Noņemot *Agrilus planipennis* un *Anoplophora glabripennis* feromonu slazdu paraugus vienā pārbaudes reizē, abus paraugus piefiksē vienā pārbaudes aktā.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaudžu skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

9.12.5. Alksņu apsekojumi mežos

Apsekojumus veic riska zonās (ceļi, dzelzceļi, ostas) esošajās mežu platībās, kuru valdošā suga ir alksnis, pārbaudot uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u.c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Viena apsekojuma platība līdz 4 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

Ņemamo paraugu skaits obligāts.

Pārbaudes tiek veiktas katrā reģionā:

- **Rīga** – 8 pārbaudes;
- **Zemgale** – 10 pārbaudes;
- **Kurzeme** – 9 pārbaudes;
- **Vidzeme** – 13 pārbaudes;
- **Latgale** – 13 pārbaudes.

Aktuālākās apsekojumu vietas koordinātas tiek nosūtītas reģionālajai nodaļai saskaņošanai un turpmākajam darbam.

9.12.6. Apsekojumi parkos, dendrārijos, botāniskajos dārzos u.c.

Pārbaudes veic ārpus *Erwinia amylovora* buferzonu un perēkļu teritorijās - pilsētu parkos, dendrārijos, pagastu centros, vietās, kas līdz šim nebija pārbaudītas, un lai aptvertu pēc iespējas

plašāku teritoriju reģionā, pārbaudot lapu kokus – ozolus, ošus, vīksnas, gobas, kļavas, kastaņus, bērzus, vītulus u.c. lapukokus un skujukokus, kas norādīti uzraudzības plānā. Kokus pārbauda uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24). Gadījumos, kad no laboratorijas tiek saņemts pozitīvs testēšanas pārskats, veic atkārtotu pārbaudi, lai precizētu esošo situāciju. Atkārtoto pārbaudi veic, sastādot pārbaudes aktu papīra formā, meža aplikāciju neizmanto.

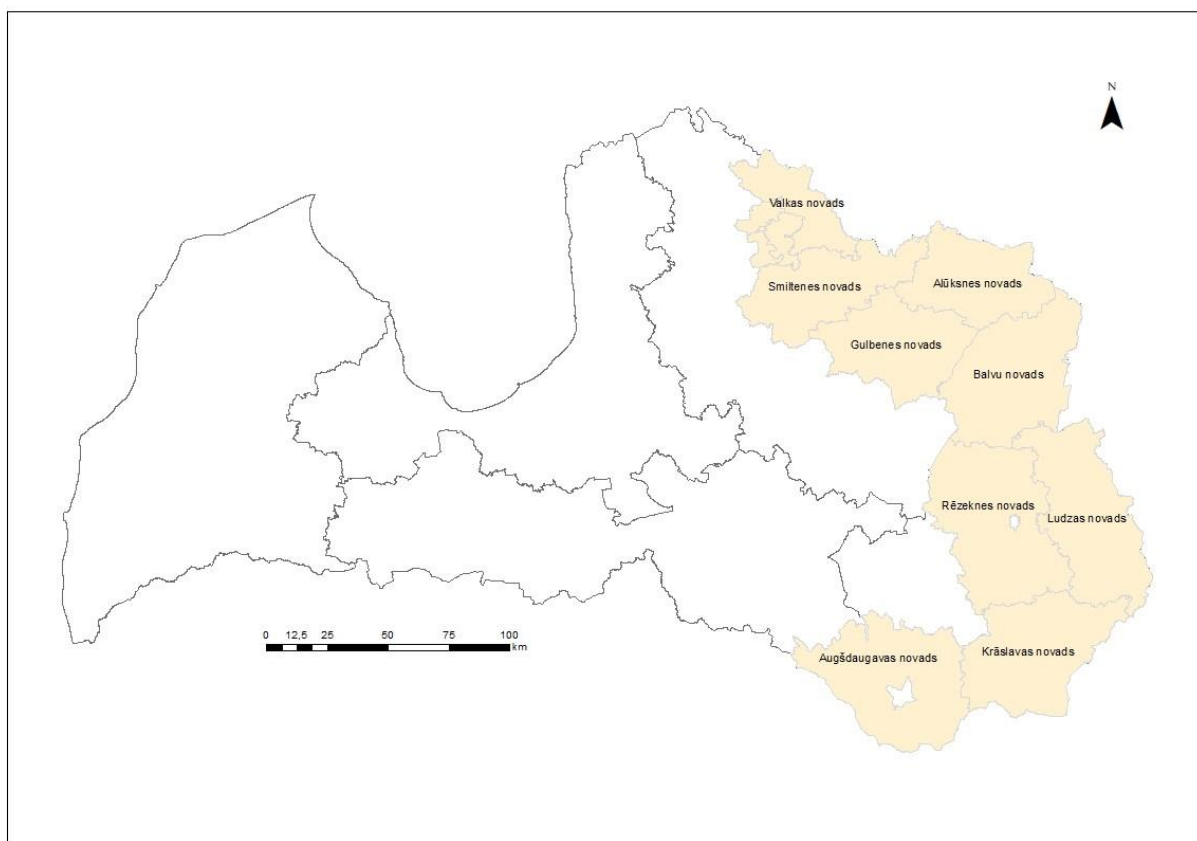
Pārbauda arī *Erwinia amylovora*, *Xylella fastidiosa* saimniekaugus.

Veicot pārbaudes parkos un pagasta centros, pārbauda ne mazāk kā četras dažādas koku sugas (ja parkā nav nepieciešamais koku sugu skaits, tad pārbaudīt var arī ārpus parka teritorijas blakus esošos apstādījumus).

Dendrārijos pārbaudāmo sugu skaits – vismaz sešas.

Pārbauda botāniskajos dārzos esošās kolekcijas, siltumnīcas, oranžērijas, zinātniskās kokaudzētavas u. c., lai noteiktu vispārējo fitosanitāro stāvokli. Pastiprinātu uzmanību pievērš 2022. gadā un 2023. gadā no citām valstīm ievestajiem augiem.

Vidzemē un Latgalē inspektori pārbaudes veic maksimāli apsekojot ošus smaragdzaļās krāšņvaboles *Agrilus planipennis* riska zonā - Igaunijas, Krievijas un Baltkrievijas pierobežā esošajos novados - Alūksnes, Augšdaugavas, Balvu, Gulbenes, Krāslavas, Ludzas, Rēzeknes, Smiltenes, Valkas un Valmieras novada Jērcēnu, Plāņu un Trikātas pagastos (skat. 3. attēlu), pieļaujams, arī tiem piegulošajās teritorijās, uz kaitēkļa klātbūtni visās attīstības stadijās. Apsekojumu vietas izvēlas tādu objektu kā robežšķērsošanas vietas, lielceļi, kravas auto stāvvietas, dzelzceļš, tuvumā. Ošu vienlaidu stādījuma apsekojumā citām koku sugām nav obligāti jābūt.

3. attēls. *Agrilus planipennis* riska zona pierobežā

Katrā no *Agrilus planipennis* pierobežas riska zonā esošajiem novadiem Latgales un Vidzemes reģionā parkos, alejās u.c. apstādījumos, kur dominē oši, izvieta feromonu slazdus

Agrilus planipennis noteikšanai. Slazdus izliek jūnija sākumā, katrā objektā izvieto vienu feromonu slazdu.

Slazdu iekar pēc iespējas augstāk koka vainagā, izmantojot karabīni un piemērota garuma auklu. Izvēlas pazeminātas vitalitātes kokus, kas pievilkina kukaiņus. Svarīgi slazdu iekārt saulainā vietā. Slazdam sēnā piestiprina neatplēstu atraktanta paciņu un feromonu pulķīti. Paraugu noņem, atskrūvējot apakšā esošo plastmasas burciņu un pārberot tās saturu citā traukā. Slazdu pārbaudi veic divas reizes – ik pēc 30 dienām. Otrajā pārbaudes reizē slazdu noņem.

Piemērotākās vietas slazdu izkārtšanai ir apdzīvotu vietu parki, apstādījumi pie muižām, pašvaldību iestādēm u.c., arī ceļmalas, kur ošu koki ir ar pazeminātu vitalitāti. Jānovērtē, vai izvēlētajā vietā slazds varētu saglabāties visu monitoringam nepieciešamo laiku un būtu mazs risks, ka tas varētu tikt sabojāts vai pazaudēts. Svarīgi slazdu izkārtšanu konkrētajā vietā saskaņot (ar pašvaldību, zemes īpašnieku).

Nemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora*, ir obligāts.

Ja vizuāli pārbaudīti (skatīti) *Erwinia amylovora* un *Xylella fastidiosa* saimniekaugi, ievadot pārbaudes aktu KUVIS, norāda katru saimniekaugu atsevišķi, nevis “dažādi saimniekaugi”.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbažu skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

9.12.7. Apsekojumi piemājas dārzos

Piemājas dārzos pārbauda lapu kokus, kas norādīti uzraudzības plānā. Kokus pārbauda uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Vidzemē un Latgalē inspektori pārbaudes veic maksimāli apsekojot ošus *Agrilus planipennis* riska zonā - Igaunijas, Krievijas un Baltkrievijas pierobežā esošajos novados (skat. 3. attēlu) uz kaitēkļa klātbūtni visās attīstības stadijās. Apsekojumu vietas izvēlas tādu objektu kā robežšķērsošanas vietas, gateri un kokmateriālu novietnes, lielceļi, dzelzceļš, kravas auto stāvvietas u.tml. objektu tuvumā.

Erwinia amylovora saimniekaugus pārbauda ārpus buferzonu teritorijām un perēkļiem, vietās, kas līdz šim nebija pārbaudītas, un lai aptvertu pēc iespējas plašāku teritoriju reģionālajā nodaļā, kā arī pievēršot uzmanību Igaunijas robežas, Lietuvas robežas un buferzonu tuvumam. Pārbauda arī atsevišķus 2017.-2020. gadu perēkļus vai karantīnas zonu vietas.

Nemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora*, ir obligāts.

Ja vizuāli pārbaudīti (skatīti) *Erwinia amylovora* un *Xylella fastidiosa* saimniekaugi, ievadot pārbaudes aktu KUVIS, norāda katru saimniekaugu atsevišķi, nevis “dažādi saimniekaugi”.

9.12.8. Apsekojumi lavandu laukos

Pārbaudes veic vietās, kur audzē lavandas, pārbaudot/noskaidrojot:

1. kad lauks stādīts;
2. no kurienes ir stādāmais materiāls (izmantoto stādu izcelsmi);
3. vai stādāmais materiāls iegādāts ar augu pasēm (pēdējo trīs gadu laikā). Ja, jā, tad informāciju pievieno pārbaudes aktā;
4. kāds ir stādījuma fitosanitārais stāvoklis.

Noņem paraugu ar vai bez simptomiem.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Apsekojumi ražojošos dārzos

9.13.1. Ābeļu apsekojumi komercdārzos/ražojošajos dārzos

Pārbauda arī integrēti audzētos komercdārzus. Pārbauda uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaužu un hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms. Ņemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora*, ir obligāts.

Erwinia amylovora perēkļos un buferzonā pārbaudes apsekojumu programmas ietvaros neveic un feromonu slazdus neizkar, tam izvēlas citas vietas reģionā.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Popillia japonica noteikšanai komercdārzos izliek feromonu slazdus. Latgales, Zemgales un Kurzemes reģionos slazdus izkar tuvāk Lietuvas robežai esošajiem komercdārziem. Katrā komercdārzā izvieto divus feromonu slazdus.

Popillia japonica feromonu slazdus izliek maijā. Tos iekar 1 m augstumā 10 m attālumā no saimniekauga. Slazdu ņem sezonas beigās. Ņemot *Popillia japonica* slazdu paraugus vienā pārbaudes reizē, abus paraugus fiksē vienā pārbaudes aktā. Feromonu slazdu ņemšanas gadījumā izmanto meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaužu skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

9.13.2. Bumbieru apsekojumi komercdārzos /ražojošajos dārzos

Pārbauda arī integrēti audzētos komercdārzus. Pārbauda uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Ņemamo paraugu skaits, izņemot uz *Erwinia amylovora*, ir obligāts.

Erwinia amylovora perēkļos pārbaudes apsekojumu programmas ietvaros neveic.

Ja bumbieru komercdārzs ietilpst *E.amylovora* perēkļa buferzonā, apsekojumu programmas ietvaros pārbaudi veic tikai tādā gadījumā, ja nav citu vietu reģionā.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.13.3. Plūmju apsekojumi ražojošajos dārzos

Pārbaudes veic plūmju ražojošajos stādījumos. Pārbaudes vietas pastiprina tuvāk Lietuvas un Igaunijas pierobežas zonai.

Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms. Ņemamo paraugu skaits ir obligāts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Popillia japonica noteikšanai ražojošajos dārzos izliek feromonu slazdus. Latgales, Zemgales un Kurzemes reģionos slazdus izkar tuvāk Lietuvas robežai esošajiem ražojošajiem dārziem. Katrā vietā izvieto divus feromonu slazdus.

Popillia japonica feromonu slazdus izliek maijā. Tos iekar 1 m augstumā 10 m attālumā no saimniekauga. Slazdu noņem sezonas beigās. Ņemot *Popillia japonica* slazdu paraugus vienā pārbaudes reizē, abus paraugus fiksē vienā pārbaudes aktā. Feromonu slazdu noņemšanas gadījumā izmanto meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaudīto skaitu, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

9.13.4. Vīnogulāju apsekojumi ražojošajos stādījumos

Pārbaudes veic vīnogulāju ražojošās platībās, kad pilnībā izplaukušas lapas (labāk vasaras otrajā pusē).

Paraugus ņem saskaņā ar uzraudzības plānu uz norādītajiem organismiem.

Ņemamo paraugu skaits obligāts.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.13.5. Dzērveņu un krūmmelleņu apsekojumi ražojošajos stādījumos

Pārbaudes veic gan kultivētos dzērveņu un krūmmelleņu stādījumos, gan savvaļā augošo dzērveņu un melleņu vietās.

Paraugus ņem saskaņā ar uzraudzības plānu uz norādītajiem organismiem. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms. Ņemamo paraugu skaits obligāts.

Izvēlas pēc iespējas citas pārbaudes vietas nekā 2022. un 2023. gadā.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Gadījumos, kad pārbaudes laikā papildus tiek ņemts **paraugs ar simptomiem**, atliek **GPS koordinātu pie katra ņemtā parauga**. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Ievadot pārbaudes aktu KUVIS sistēmā, precīzi norāda pārbaudīto konkrēto augu sugas nosaukumu:

- lielogu dzērvenēm – *Vaccinium macrocarpon*,
- purva dzērvenēm – *Vaccinium oxycoccos*,
- krūmmellenēm jeb vairoga zilenēm – *Vaccinium corymbosum*,
- meža mellenēm – *Vaccinium myrtillus*,
- parastajām zilenēm – *Vaccinium uliginosum*.

Ja veic apsekojumus *Vaccinium* ģints sugām un attiecīgajos gadījumos ņem paraugus, bet augu pases nebūs nepieciešamas, KUVIS plāna punktā 9.1.1., kā arī kodu 6, nenorāda.

Skujkoku apsekojumi

9.14.1. Priežu apsekojumi mežaudzēs

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Lietvedībā norādītās koordinātas pārbaudei ir tikai aptuvena norāde, bet inspektors atkarībā no apstākļiem (izcirtums, nav droši apstākļi nokļūšanai līdz mežam u. c.) šo pārbaudes vietu var mainīt līdz 10 km robežās no norādītā punkta atrašanās vietas. Risku izvērtē inspektors, atrodoties uz vietas.

Ja noteiktajā zonā – 10 km attālumā no norādītā punkta – neatrodas cita atbilstoša pārbaudes vieta, inspektors sazinās ar AKD atbildīgo personu.

Viena apsekojuma platība līdz 5 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

Pārbaudes tiek veiktas katrā reģionā:

- **Rīga** – 20 pārbaudes;
- **Zemgale** – 12 pārbaudes
- **Kurzeme** – 32 pārbaudes;
- **Vidzeme** – 24 pārbaudes;
- **Latgale** - 14 pārbaudes.

Aktuālākās apsekojumu vietas koordinātas tiek nosūtītas reģionālajai nodaļai saskaņošanai un turpmākajam darbam.

9.14.2. Priežu apsekojumi riska zonās

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Viena apsekojuma platība līdz 4 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

Dendrolimus sibiricus feromonus slazdus izvieto Latgales un Vidzemes reģionu riska zonās, kas noteiktas 7. tabulā. Katrā riska zonā izvieto vienu feromonu slazdu.

Dendrolimus sibiricus slazdu izvietošanas vietas riska zonās:

7. tabula

Reģions	Krievijas robežas tuvumā	Vietās, kur ievie LV prasībām neatbilstošo skujkoku koksnes koka iepakojamo materiālu iznīcināšanai, to apkārtne	Muitas noliktavas apkārtne
Vidzeme	1	1	1
Latgale	2	1	2

Riska zonās precīzu slazdu izvietošanas vietu izvēlas inspektors, izvērtējot situāciju.

Dendrolimus sibiricus slazdus izliek jūlija sākumā. Slazdus iekar atklātā vietā 2 m augstumā. Pēc 40 dienām slazdus noņem.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaužu skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

9.14.3. Priežu apsekojumi cirmsmās

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudi veic, izmantojot meža aplikāciju (skatīt informatīvo materiālu Nr. 23 un 24).

Apsekojumu vietas izvēlas inspektors pēc viņam pieejamās informācijas.

Viena apsekojuma platība 2 ha. Hektāru skaitu nevar mainīt, un tas ir obligāti izpildāms, tāpat kā ņemamo paraugu skaits.

9.14.4. Priežu sēklu pārbaude

Pārbaudes veic un paraugus ņem čiekuru kaltēs, noskaidrojot čiekuru ieguves vietas, no kurām čiekuri tiek nogādāti uz konkrēto kalti.

Pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Dārzenu apsekojumi

9.15.1. Tomātu apsekojumi ražojošos stādījumos

Pārbaudes veic uz kaitīgajiem organismiem, kas norādīti uzraudzības plānā.

Pārbaudes aktā norāda tomātu stādu izcelsmi, ja iepirkti – no kā, vai ir augu pases. Pārbaudi veic veģetācijas periodā saimniecībās, kurās ir tomātu ražojošie stādījumi. Pārbaudei izvēlas tās saimniecības, kas:

- nav pārbaudītas 2022. un 2023. gadā;
- ir pēc platības lielākās.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

PIEVĒRST UZMANĪBU! Uzraudzības plānā ir norādīts pārbaudīto skaits, kopā ar atkārtotajām slazdu pārbaudēm.

Apsekojumi kartupeļiem

9.16.1. Pārbaudes *Globodera rostochiensis* un *Globodera pallida* izplatības noteikšanai pārtikas kartupeļu saimniecībās

Pārbaudi veic un augsnes paraugus ņem pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās saskaņā ar uzraudzības plānu. Pārbaudei izvēlas saimniecības, kurām ir lielākās pārtikas kartupeļu audzēšanas platības un kurās paraugi nav ņemti 2021.–2023. gadā. Ja plānā ir norādīts mazāks paraugu skaits, nekā būtu jāņem no konkrētā lauka, paraugus ņem no visa lauka saskaņā ar metodiku.

Galvenais ir pārbaudīto hektāru skaits.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.16.2. Pārtikas kartupeļu pārbaudes

Pārbaudes veic kartupeļu kaitīgo organismu klātbūtnes noteikšanai 2024. gada ražā.

Visās saimniecībās pārbauda prasību par sertificētas sēklas materiāla izmantošanu. Pārbauda arī saimniecības, kas 2023. gadā audzēja desmit un vairāk ha kartupeļu, tika pārbaudītas un tika konstatēts, ka nav ievērota prasība par 10 % sertificētas sēklas materiāla izmantošanu.

Galvenais ir ņemto paraugu skaits.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jābūt vismaz no četriem cipariem aiz komata, piem., 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

9.16.3. Pārtikas kartupeļu pārbaudes neregistrētajās saimniecībās

Pārbaudes veic kartupeļu kaitīgo organismu klātbūtnes noteikšanai 2024. gada ražā.

Pārbaudei izvēlas kartupeļu audzētājus, kuri nav reģistrēti Profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā. Saimniecībās pārbauda arī prasību par sertificētas sēklas materiāla izmantošanu. Paraugus ņem no katras saimniecībā audzētās šķirnes (nosaukuma). Ja kartupeļu bumbuļu apjoms ir neliels, ņem vienu apvienoto paraugu no visām šķirnēm/nosaukumiem.

Galvenais ir ņemto paraugu skaits.

Katru pārbaudi piesaista GPS koordinātām, pārbaudes aktā fiksē šo informāciju. Koordinātām jāastāv vismaz no četriem cipariem aiz komata, piemēram, 56.6857, 23.8753. Papildus šo informāciju ievada tabulā par uzraudzības plāna izpildi kārtējam gadam un nosūta AKD līdz 30. decembrim.

Nodrošināta sēklu un augu šķirņu aprites uzraudzība un kontrole

Nodrošināta uz klientu orientēta pakalpojumu sniegšana sēklu aprites jomā, ievērojot normatīvo aktu prasības

8.1.6. Sēklu aprites uzraudzība (operatīvās pārbaudes)

Pārbaužu skaits: 10

Pārbaužu veidi:

1. Saņemta sūdzība par normatīvajam regulējumam neatbilstošu sēklu tirdzniecību.
2. Dienests, veicot citas funkcijas, konstatējis sēklu aprites pārkāpumu.
3. Saņemtās informācijas par neatbilstošu sēklu tirdzniecību, izmantojot virtuālās e-tirdzniecības platformas, pārbaude.

1. Saņemta sūdzība par normatīvajam regulējumam neatbilstošu sēklu tirdzniecību

Ja saņemta informācija par normatīvajam regulējumam neatbilstošu sēklu tirdzniecību:

- valēju (nesaiņotu) sēklu tirdzniecība, izņemot sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos noteiktajos gadījumos;
- normatīvajam regulējumam neatbilstošu sēklu tirdzniecība (piemēram – nesertificētas sēklas, vai attiecīgos gadījumos – atbilstoši nepārbaudītas sēklas);
- sēklu partiju tirdzniecība, kurām ir beidzies tirdzniecības termiņš;
- sēklu partiju tirdzniecība, kurām ir beidzies uz marķējuma saiņotāja norādītais derīguma termiņš, ja vien tas nenotiek sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos minētajā kārtībā;
- sēklu saiņojumu bez atbilstošas etiķetes vai marķējuma un sēklu pavaddokumenta, ja tāds nepieciešams saskaņā ar sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumiem, tirdzniecība;
- Latvijas augu šķirņu katalogā vai kādā no Eiropas Savienības kopējiem šķirņu katalogiem neiekļautu šķirņu tirdzniecība.

Ja saņemta sūdzība vai informācija par neatbilstošu sēklu tirdzniecības procesa veikšanu:

- informāciju reģistrē tiešsaistes tabulā “Informācija par saņemtajām sūdzībām Valsts augu aizsardzības dienestā 2024. gadā” saskaņā ar dienesta 02.05.2022. instrukcijā Nr. 12 “Iesniegumu pieņemšanas un izskatīšanas kārtība” noteikto kārtību;
- izvērtē saņemto informāciju un iegūtos faktus;
- veic pārbaudi, sastādot pārbaudes aktu;
- nepieciešamības gadījumā ņem sēklu materiāla paraugu (ja sūdzība tiek reģistrēta un sastādīts pārbaudes akts, par paraugu ņemšanu un laboratorisko analīzi rēķinu neizraksta);
- ja ņemts paraugs, pēc laboratorijas rezultātu iegūšanas informē iesaistītās personas par rezultātiem.

2. Dienests, veicot citas funkcijas, konstatējis sēklu aprites pārkāpumu

Pēc pārkāpuma fakta konstatācijas (piemēram, saiņotāju uzraudzības pārbaudē, vai sniedzot pakalpojumu vidējā sēklu paraugu noņemšanas laikā, konstatēts pārkāpums) tas netiek ignorēts, bet tiek uzsākta operatīvā pārbaude.

Ja nepieciešams – iegūtos materiālus nodod citai reģionālajai nodaļai.

3. Saņemtās informācijas par neatbilstošu sēklu tirdzniecību, izmantojot virtuālās e-tirdzniecības platformas, pārbaude

Saņemtās informācijas par neatbilstošu sēklu tirdzniecību, izmantojot virtuālās e-tirdzniecības platformas (piemēram, ss.lv, Facebook vai jebkurā citā virtuālās vides platformā), pārbaude.

Sava reģiona ietvaros regulāri vienu reizi nedēļā (katru nedēļu cits reģiona inspektors) pārskata sludinājumus, kas publicēti sludinājumu portālā ss.lv, Facebook platformā un vietējos reģionālajos laikrakstos.

- Konstatējot normatīvo aktu prasībām neatbilstošos sludinājumus (piemēram, piedāvā kodinātus graudus, iztīrītus graudus vai graudus, kas piemēroti sējai) informāciju reģistrē tiešsaistes tabulā “Informācija par sludinājumu portālā ss.lv publicētajiem sludinājumiem, kuros konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi sēklas materiāla tirdzniecībā (2024. gads)”.
- Reģistrē katru konstatēto sludinājumu, iegūstot precīzu statistiku, ko izmantot sabiedrības, Zemkopības ministrijas u.c. institūciju informēšanai.
- Ja, pārskatot vietējo laikrakstu, virtuālās vides platformas, konstatē pārkāpumus, sazinās ar sludinājumā norādītajām kontaktpersonām un izskaidro jomas normatīvo aktu prasības, aicinot novērst neatbilstošu sludinājumu publicēšanu saskaņā ar “Konsultē vispirms” principu.
- Inspektors pārliecinās, vai pārkāpums ir novērsts (izdzēsts sludinājums, precizēts sludinājuma teksts).
- Ja, pārskatot virtuālās vides, platformas konstatē neatbilstību, ko persona nenovērš (nedzēš sludinājumu, neprecizē sludinājuma tekstu utt.), inspektors ziņo virtuālās platformas turētājam, piemēram, ss.lv, par pārkāpumu, norādot sludinājuma dzēšanas pamatojumu (normatīvo aktu prasības, kas ir pārkāptas).
- Ja šādi sludinājumi tiek ievietoti atkārtoti, noteikto operatīvo pārbaudi ietvaros veic fizisku pārbaudi, nepieciešamības gadījumā arī kontrolpirkumu. Kontrolpirkums nav obligāts, ja redzams, ka materiāls ir nesertificēts (nav etiķetes vai neatbilstošas etiķetes) un persona nespēj uzrādīt dokumentus.
- Sastāda pārbaudes aktu (pielikumā pievienojot pierādījumus, piemēram, foto ar neatbilstošo etiķeti) un uzsāk administratīvā pārkāpuma procesu.

8.1.7. Nelielo ES sēklu saiņojumu saiņotāju un lopbarības augu maisījumu sagatavotāju darbības uzraudzība

Pārbaudu skaits: 25

Pārbaudu veidi:

1. Lopbarības augu sēklu maisījumu sagatavošana (ražošana);
2. Dārzu sēklu saiņošana nelielajos ES sēklu saiņojumos.

1. Lopbarības augu sēklu maisījumu sagatavošanas (ražošanas) pārbaude

Pārbaudi veic pie katra maisījuma sagatavotāja, kas deklarējis šo darbību Ministru kabineta 17.02.2009. noteikumu Nr. 152 “Lopbarības augu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi” 110.2. punktā noteiktajā kārtībā:

8. tabula

Lopbarības sēklu maisījumu gatavotāji 01.02.2024.

Nr.	Kods	Nosaukums, reģistrācijas Nr.	Adrese
Kurzeme			
1	34003	Liepājas rajona Bunkas pagasta zemnieku saimniecība “SAULES”, 52101021951	Saules iela 8, Tadaļi, Bunkas pag., Dienvidkurzemes nov., LV-3446
2	34103	Priekules novada Bunkas pagasta zemnieku saimniecība “IMANTAS”, 42101024886	“Imantas”, Bunkas pag., Dienvidkurzemes nov., LV-3446

3	34101	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "KRASTMAĻI SĒKLAS", 42103047169	"Krustmaļi", Dunalka, Dunalkas pag., Dienvidkurzemes nov., LV-3452
4	38015	Saldus rajona Jaunlutriņu pagasta zemnieku saimniecība "ĶĪVELĪ", 48501001046	Saldus nov., Jaunlutriņu pag., "Ķīveļi", LV- 3876
Latgale			
1	57012	Ludzas rajona Zvirgzdenes pagasta zemnieku saimniecība "EZERLĪČI", 46801003866	Ciblas nov., Zvirgzdenes pag., Lucmuiža, LV- 5713
Rīga			
1	10001	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "LATVIJAS ŠĶIRNES SĒKLAS", 40103090657	Struktoru iela 14A, Rīga, LV-1039
2	10047	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BALTEKO", 40003433859	Krustpils iela 157A, Rīga, LV-1063.
Vidzeme			
1	42127	"VAKS" KOOPERATĪVĀ SABIEDRĪBA, 44103005731	Mūrmuižas iela 18, Valmiera, Valmieras nov., LV-4201
2	41007	Cēsu rajona Drabešu pagasta zemnieku saimniecība "KALNA SMĪDES 1", 59501000291	"Kalna Smīdes", Drabešu pag., Cēsu nov., LV- 4101
3	41076	Cēsu rajona Priekuļu pagasta zemnieku saimniecība "GALA SPĀRIŅI", 49501002163	"Gala Spāriņi", Priekuļu pag., Cēsu nov., LV- 4126
4	42018	Valmieras rajona Burtnieku pagasta Dz. Grīnbergas zemnieku saimniecība "ADZELVIEŠI", 44101022807	"Adzelvieši", Burtnieku pag., Valmieras nov., LV-4206
Zemgale			
1	30004	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, 90000041898	Lielā iela 2, Jelgava, LV-3001
2	51001	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Skrīveru sēklkopības sabiedrība", 45403007035	"Brīviņi", Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125
3	51038	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Pakavs", 48703001414	"Aptieka", Vecbebri, Bebru pag., Aizkraukles nov., LV-5135

Pārbaudes regularitāte:

- vienu reizi gadā – uzņēmumi, kas gatavo lopbarības maisījumus arī citām tirdzniecības vietām (nodarbojas ar vairumtirdzniecību/piegādi citām tirdzniecības vietām);
- pārējie – pārbaudi veic pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi divos gados.

Pārbaudes princips:

Pārbauda vismaz viena sagatavotā maisījuma sēklu izcelsmes dokumentus, par visiem konkrētajā sēklu maisījumā izmantotajiem komponentiem (sēklu uzskaites žurnāls, kvalitāti apliecinošie dokumenti, derīguma termiņi, izlietotie daudzumi, atlikumi), sekojot līdz deklarētajam maisījuma sastāvam.

Papildus:

Pārbaudes aktā veic atzīmi:

- gatavo lopbarības maisījumus arī citām tirdzniecības vietām (nodarbojas ar vairumtirdzniecību/piegādi citām tirdzniecības vietām);
- maisījumus gatavo tikai pēc pasūtījuma;
- pēdējo divu gadu laikā nav gatavoti sēklu maisījumi.

2. Dārzu sēklu saņošanu nelielajos ES sēklu saņojumos

Pārbaudi veic pie katra dārzeņu sēklu saiņotāja, kas deklarējis šo darbību Sēklu un šķirņu aprites likumā un Ministru kabineta 29.06.2010. noteikumos Nr. 592 “Dārzeņu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi” noteiktajā kārtībā – t. i., ir iekļauts Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā ar darbības veidu “Dārzeņu saiņotājs”.

Informācijas meklēšanas iespēja: dienesta tīmekļvietnē
<http://registri.vaad.gov.lv/reg/seklaudzetaji.aspx>

9. tabula

Dārzeņu sēklu saiņotāji uz 01.02.2024.

Nr.	Kods	Nosaukums	Adrese
Kurzeme			
1	31044	AS Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacija	Abavas iela 2, Pūre, Pūres pag., Tukuma nov., LV-3124
2	32005	SIA KURZEMES SĒKLAS	Egļu iela 2, Talsi, Talsu nov., LV-3201
Latgale			
1	54103	SIA Florandija	Telts iela 5 - 11, Daugavpils, LV-5422
2	46024	SIA NIKOR	Latgales iela 42, Rēzekne, LV-4601
3	46074	SIA DELMA	Latgales iela 97, Rēzekne, LV-4601
Rīga			
1	21034	SIA Mārupes sēklas	Mazcenu aleja 6 - 23, Jaunmārupe, Mārupes pag., Mārupes nov., LV-2166
2	10002	SIA AGRIMATCO LATVIA	Tīraines iela 5C, Rīga, LV-1058
3	10001	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “LATVIJAS ŠĶIRNES SĒKLAS”	Strukturu iela 14A, Rīga, LV-1039
4	10052	IK Ķirbītis	Slāvu iela 17 - 14, Rīga, LV-1073
5	21072	SIA Igna Pluss	Pūces iela 51 - 151, Rīga, LV-1082
6	21079	SIA HEDERA	Artillerijas iela 22 - 20, Rīga, LV-1001
7	10064	SIA Urban Farms BAR	Brīvības iela 37 - 1, Rīga, LV-1010
8	54104	SIA Agro D	Gaujas iela 11 - 21, Ādaži, Ādažu pag., Ādažu nov., LV-2164
9	1085	SIA PILS-D	"Ziedulejas", Daugmale, Daugmales pag., Ķekavas nov., LV-2124
10	21096	SIA Kronus	Dauguļu iela 19, Ulbroka, Stopiņu pag., Ropažu nov., LV-2130
11	21098	Rīgas rajona Krimuldas pagasta zemnieka saimniecība ZUTIŅI 1	"Zutiņi 1", Krimuldas pag., Siguldas nov., LV-2145
Vidzeme			
1	41070	IK Taņas sēklas un ziedi	"Vētras" - 3, Raiskuma pag., Cēsu nov., LV-4146
2	41044	ZS Upenes	Liepu iela 12, Augšlīgatne, Līgatnes pag., Cēsu nov., LV-4108
3	44002	SIA LA MA D	Brīvības iela 43, Gulbene, Gulbenes nov., LV-4401
4	47042	SIA MAIJA DĀRZS	Rīgas iela 3 - 48, Smiltene, Smiltenes nov., LV-4729
5	42045	SIA AGROSERVISS VALMIERA	"Agroserviss", Kauguru pag., Valmieras nov., LV-4224
Zemgale			
1	51038	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Pakavs"	"Aptieka", Vecbebri, Bebru pag., Aizkraukles nov., LV-5135
2	38161	SIA AGROCHEMA LATVIA	"Agrocentrs", Iecavas pag., Bauskas nov., LV-3913
3	30168	SIA ATVASES RK	Paula Lejiņa iela 13 - 87, Jelgava, LV-3004
4	30103	SIA Zieds 2001	Valņu iela 1 - 1, Jelgava, LV-3001

Pārbaudes regularitāte:

- vienu reizi gadā – uzņēmumi, kas dārzeņu sēklu nelielajos ES sēklu saiņojumos piegādā arī citām tirdzniecības vietām (nodarbojas ar vairumtirdzniecību/iegādi citām tirdzniecības vietām, biznes – biznesam, piemēram, “Kurzemes sēklas”);
- pārējie – pārbaudi veic pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi divos gados.

Pārbaudes princips:

Pārbauda vismaz vienas saiņotās sēklu partijas sēklu izcelsmes dokumentus (sēklu uzskaites žurnāls, kvalitāti apliecināšie dokumenti, derīguma termiņi, izlietotie daudzumi, atlikumi) un gatavo sēklu saiņojumu marķējumu atbilstību prasībām.

Papildus:

Pārbaudes aktā veic atzīmi:

- uzņēmumi, kas dārzeņu sēklu nelielajos ES sēklu saiņojumos piegādā arī citām tirdzniecības vietām (nodarbojas ar vairumtirdzniecību/iegādi citām tirdzniecības vietām, biznes – biznesam);
- pēdējo divu gadu laikā nav veikta šī darbība (šai gadījumā izskata personas svītrosānu no reģistra, iesniedzot atbilstošu informāciju Sēklu kontroles departamentam).

Bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, tai skaitā ģenētiski modificēto organismu nenonākšana apkārtējā vidē (GMO uzraudzība)

8.3.1. GMO uzraudzības nodrošināšana

Pārbažu/paraugu skaits: 19/19

Pārbažu veidi:

2024. gadā ir šādas darbības GMO uzraudzības nodrošināšanai

1. Sēklu tirgus uzraudzība, lai konstatētu ģenētiski modificēto organismu klātbūtni.

1. Sēklu tirgus uzraudzība, lai konstatētu ģenētiski modificēto organismu klātbūtni

Pārbažu skaits: 19

Pārbaudīto paraugu/sēklu partiju skaits: 19

Riska sugas saskaņā ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” īstenoto zinātnisko projektu “Ģenētiski modificētu augu sēklu un pavairojamā materiāla iespējamo risku zinātniskā riska novērtēšana Latvijas teritorijā un risku vadības rekomendāciju izstrāde atbilstoši Latvijas agroekonomiskajiem apstākļiem” (Projekta Nr. 17-100-INV17-5-000006.):

- kukurūza (*Zea mays L.*),
- rapsis (*Brassica napus L.*),
- soja (*Glycine max*).

Veic saskaņā ar Ģenētiski modificēto organismu aprites likuma 7. panta 4. un 9. punktu un Nacionālās bioloģiskā drošuma sistēmas attīstības plānu 2020.–2026. gadam (Ministru kabineta 22.10.2019. rīkojums Nr. 525) paredzētajā apjomā.

Pakalpojumus iepriekš minētajām sugām pēdējo trīs gadu laikā dienestā ir saņēmušas (saskaņā ar KUVIS esošo informāciju):

- **Sojas sēklu pārbaude:** SIA “Linas Agro” (30155), Akciju sabiedrība “PAMPĀĻI” (38056), Saldus rajona Zaņas pagasta zemnieku saimniecība “RUBUĻI” (38075) un Saldus AGRO (48503019589) ;
- **Kukurūzas sēklu pārbaude:** KS “VAKS” (42127), “AGROCHEMA LATVIA” (38161), SIA “Elagro Trade” (30160), SIA “Linas Agro” (30155), SIA “Scandagra Latvia”

(30159), SIA "Baltic Agro" (10022), SIA "LATVIJAS ŠĶIRNES SĒKLAS" (10001), SIA "KURZEMES SĒKLAS" (32005);

- **Rapša sēklu pārbaude:** LPKS LATRAP (30112), KS "VAKS" (42127), SIA "AGROCHEMA LATVIA" (38161), SIA "Elagro Trade" (30160), SIA "Linas Agro" (30155), SIA "Scandagra Latvia" (30159), SIA "Baltic Agro" (10022), SIA "BASF" (21094).

Apzināt riska sugu sēklu pavairojamā materiāla izplatītājus, galvenokārt sēklu izplatītājus.

Inspektora rīcība, veicot pārbaudi parauga ņemšanai:

- Paraugu lielumi ir saskaņā ar sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumiem attiecīgajām sugām kvalitatīvo īpašību novērtēšanai.
- Veicot paraugu ņemšanu vienā uzņēmumā (piemēram, vairumtirdzniecības uzņēmumā), ja, iespējams, ņem paraugus no vairākām partijām, sastādot vienu pārbaudes aktu, bet katram paraugam atsevišķu paraugu ņemšanas aktu (viens pārbaudes akts, vairāki paraugu ņemšanas akti).
- Paraugu ņemšanas aktā obligāti norāda sugu, šķirni, partijas Nr.
- Paraugu ņemšanas aktu numurēšanas principi:

16.5/044GMO001-24

Lietvedības numurs/inspektora numurs ar 3 zīmēm – norāde GMO - kārtas skaitlis gadā ar 3 zīmēm - gads

- Saskaņā ar dienesta noslēgto līgumu ņemtus paraugus nogādā Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" laboratorijā.
- Nododot paraugu "BIOR", tā pieteikumā testēšanai sadaļā "Parauga nosaukums un apraksts" norāda parauga šifru un sugu, bet **nenorāda ne šķirnes nosaukumu, ne partijas nr., ne izcelsmes valsti (minētā informācija paliek vienīgi dienesta zināšanai parauga ņemšanas aktā).**
- Pēc laboratorijas rezultātu, kuros nav konstatēta GMO klātbūtne saņemšanas inspektors, kurš veica pārbaudi, tos nosūta pārbaudītajai personai, sagatavojot reģionālās nodaļas vēstuli. Citos gadījumos darbības veic pēc Vispārējās uzraudzības daļas norādījumiem.

Ēnu ekonomikas apkarošana

Visās dienesta uzraudzības un kontroles jomās pievērš uzmanību iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem, kas saistīti ar nelegālu tirdzniecību, nodokļu nemaksāšanu, negodīgu komercpraksi, par šādiem gadījumiem informējot direktora vietnieku (galveno inspektoru).

Iespējamie pārkāpumi augu karantīnas jomā:

- Koksnes iepakojamā materiāla (turpmāk – KJeM) tirdzniecībā izmantots neatbilstošs vai viltots KJeM oficiālais marķējums. Termiskā apstrāde un marķēšana, neregistrējoties Profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā, marķēšana pirms termiskās apstrādes bez dienesta atļaujas.
- Latvijā izsniegtajās augu pasēs norādītā augu, augu produktu un citu objektu izcelsme neatbilst Augu karantīnas noteikumos noteiktajām prasībām.

Iespējamie pārkāpumi sēklu aprites jomā:

- Vaļēju sēklu tirdzniecība (izņemot sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos noteiktajos gadījumos).
- Nesertificētu materiāla vai materiāla, kam nav veikta atkārtota pārbaude norādītajos termiņos, tirdzniecība.
- Saiņojumi bez atbilstošas etiķetes vai marķējuma.
- Latvijas augu šķirņu katalogā vai ES kopējā katalogā neiekļautu šķirņu tirdzniecība.

Iespējamie pārkāpumi ĢMO pavairošanas materiāla aprites jomā:

- Normatīvo aktu prasībām neatbilstoša sēklas un pavairošanas materiāla tirdzniecība.
- Neatbilstošs/neregistrēts ĢMO izplatīšana.

Direktore

K. Lomakina